

Marnix Academie

B Opleiding tot leraar Basisonderwijs

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In november 2021 is de bestaande hbo-bachelor opleiding tot leraar basisonderwijs van de Marnix Academie in Utrecht bezocht door een visitatiepanel van NQA. De opleiding wordt aangeboden in een voltijd- en een deeltijdvariant in Utrecht. De voltijdvariant kent twee routes: de reguliere vierjarige pabo en de driejarige pabo: research & design in het onderwijs.

Het panel beoordeelt de opleiding in zijn geheel als **positief**.

De bacheloropleiding tot leraar basisonderwijs van de Marnix Academie in Utrecht is in alle opzichten en varianten een degelijke, toekomstgerichte opleiding, die studenten een stevig theoretisch en praktisch fundament biedt. De opleiding werkt intensief samen met 350 partnerscholen aan het opleiden van toekomstige leraren basisonderwijs. De opleiding is sterk vernieuwingsgericht, zeer ambitieus, extern gericht en legt de lat voor zichzelf hoog. Het team moet daarbij niet vergeten zo nu en dan ook eens “op die lat te gaan zitten”, aldus het panel. De docenten van de opleiding doen de kernwaarden van de Marnix Academie eer aan: *bekwaam, betrokken en bevlogen*. Afgestudeerden tonen overtuigend de beoogde leerresultaten (bekwaamheidseisen) aan en zijn zeer gewaardeerd in het werkveld.

De opleiding heeft in de verschillende varianten recentelijk curriculumvernieuwingen ingezet. Met lef en veel enthousiasme voert de opleiding momenteel een geheel nieuw curriculum in de vierjarige voltijdopleiding in met grotere, geïntegreerde onderwijseenheden en een nieuw onderwijsconcept gebaseerd op het 4C/ID-model met leertaken. Daarbij wordt ook programmatisch toetsen ingevoerd. Hier ligt een grote en mooie uitdaging, die de opleiding zeker aankan en ook niet uit de weg gaat. De uitdaging hierbij is ook om studenten en docenten goed mee te nemen in de gewenning aan en het opdoen van ervaring met deze vernieuwingen. In de driejarige voltijdopleiding en in de deeltijd is al eerder een beweging naar grotere onderwijseenheden ingezet. In de deeltijd is verder de didactiek aangepast aan de lerende volwassene. De ervaringen die in het nieuwe voltijdcurriculum worden opgedaan, zullen worden meegenomen bij de verdere curriculumontwikkeling in de driejarige voltijdopleiding en in de deeltijdopleiding.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn gebaseerd op de landelijke bekwaamheidseisen onderwijspersoneel en de landelijke kennisbases voor de verschillende vakdomeinen. Hieraan heeft de opleiding als extra bekwaamheid ‘professionele identiteit’ toegevoegd om de eigen kleur en de open christelijke identiteit ook in de beoogde leerresultaten aan te duiden. De beoogde leerresultaten geven een duidelijk beeld van waar studenten aan het eind van de opleiding als beginnend beroepsoefenaar aan moeten voldoen. Ze zijn passend voor de beroepspraktijk en sluiten aan bij de verwachtingen van het werkveld. Het (internationale) hbo-niveau is voldoende aangetoond, doordat de competenties zijn gerelateerd aan de Dublin descriptor en referentiekaders. Het beroepsbeeld van de opleiding is actueel, doordacht, sterk gericht op de samenleving en onderscheidend. Er is intensieve afstemming met het werkveld én met oud-

studenten over het beroepsbeeld, de beoogde leerresultaten, de profilering en de curriculumvernieuwingen.

Standaard 2: Oriëntatie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De opleiding biedt ruim voldoende mogelijkheden voor studenten om passende onderzoeksvaardigheden te verwerven en een onderzoekende houding (verder) te ontwikkelen. Deze mening wordt ook gestaafd door de praktijkonderzoeken van afgestudeerden die het panel heeft ingezien. Studenten doen veel ervaring op met onderzoek als onderdeel van het praktijkleren, waarbij ze onderzoeksopdrachten op de opleidingsscholen uitvoeren en daarbij ook bijdragen aan de ontwikkeling van de scholen. Ook voor het realiseren van beroepsvaardigheden biedt de opleiding ruim voldoende mogelijkheden. Hierbij speelt het praktijkleren als onderdeel van samen opleiden in het partnerschap Partners in Opleiding en Ontwikkeling (POO) een belangrijke rol. De student besteedt minimaal 40 procent van zijn opleiding aan het praktijkleren op partnerscholen en doet hierin brede en diverse beroepservaring op. De pendel tussen theorie en praktijk binnen het praktijkleren verloopt naar behoren, waaraan de partnerscholen ook nadrukkelijk bijdragen.

Standaard 3: Inhoud

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De inhoud van de programma's sluit goed aan bij de beoogde leerresultaten. Ook dekken de programma's de kennisbases goed af. De inhoud van de onderwijseenheden zijn helder beschreven in de studiegidsen en de zogenaamde studieobjecten. Hierin en in de Bekwaamheidseisen schema's is de relatie tussen de bekwaamheidseisen, de leeruitkomsten van de onderwijseenheden en de hbo-kwalificaties voldoende helder gemaakt. De programma's bieden een degelijke kennis- en vaardighedenbasis en hebben een goede balans tussen theorie en praktijk. Het thema internationalisering komt in de programma's voldoende aan bod. Studenten oordelen positief over de inhoud van de opleiding, zeker als het gaat om de voorbereiding op de beroepspraktijk. Wel zoeken ze soms nog naar meer uitdaging in de programma's.

Standaard 4: Leeromgeving

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De leeromgeving van alle varianten is krachtig en uitdagend, stimuleert studenten tot leren en faciliteert hen om de beoogde leerresultaten te bereiken. De opleiding hanteert hierbij een duidelijk onderwijskundig concept, gebaseerd op het sociaal-constructivisme, activerende didactiek en een leven lang leren. Voor het nieuwe programma van de voltijdopleiding heeft de opleiding een duidelijke en voor een beroepsopleiding passende keuze gemaakt voor het 4C/ID didactisch model met leertaken. In het onderwijs doet de opleiding een stevig beroep op de zelfstandigheid van de student. De opleiding gebruikt diverse werkvormen, die de doelen en inhoud van het programma adequaat ondersteunen. In het vernieuwde curriculum van de voltijd is het leerplein een belangrijk onderdeel van de leeromgeving. Hierin leren en werken studenten

samen aan de hand van leertaken. De opleiding is hiermee in september 2021 enthousiast gestart. Het werken met het leerplein vraagt nog veel ervaring en gewenning, met juiste ondersteuning van docenten en duidelijke voorlichting aan studenten.

Standaard 5: Instroom

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De programma's van alle varianten sluiten goed aan op de kwalificaties van de instromende studenten. De opleiding heeft een zorgvuldige instroomprocedure ingericht met uitgebreide oriëntatie-activiteiten en een gedegen intakeprocedure. Verder zorgt de opleiding voor een zachte 'landing' van de instromende studenten. Studenten oordelen positief over de studievoorlichting en de intake. Als aandachtspunt noemen de eerstejaarsstudenten van de vernieuwde voltijd de informatievoorziening over het nieuwe curriculum en onderwijsconcept.

Standaard 6: Personeel

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De opleiding heeft gekwalificeerde docenten in dienst, die met hun expertise de gehele breedte van het programma afdekken. Ze zijn pedagogisch, didactisch en vakinhoudelijk zeer bekwaam. Veel docenten beschikken over recente werkveldervaring. Het docententeam is gedreven, ambitieus, sterk vernieuwingsgezind en kent een sterke kwaliteitscultuur. De docenten zijn zeer betrokken bij hun studenten, de opleiding en de beroepspraktijk. De professionaliseringsfaciliteiten voor docenten zijn goed. Aandachtspunt is de ervaren werkdruk van de docenten. Dit onderkent het management, dat inmiddels ook maatregelen heeft genomen om de werkdruk te helpen verlagen. Studenten zijn zeer positief over de docenten. Hun kennis, praktijkgerichtheid, inzet, betrokkenheid en toegankelijkheid vinden veel waardering bij de studenten.

Standaard 7: Voorzieningen

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De huisvesting en materiële voorzieningen van de opleiding zijn uitstekend. De opleiding is gehuisvest in een recent gerenoveerd gebouw met voldoende, goed geoutilleerde lokalen en werkruimtes en een grote multifunctionele collegezaal met theaterfunctie. Er zijn specifieke lokalen voor bijvoorbeeld muziek en beeldende vorming. Ook zijn de eerste drie fysieke leerpleinen ingericht ten behoeve van het vernieuwde onderwijs in de voltijd. Er is een Ontdeklab, dat de kennismaking met nieuwe (digitale) technologieën voor het onderwijs faciliteert. De mediatheek heeft uitgebreide collecties van geprinte en digitale media, maar bijvoorbeeld ook lesmethoden. De digitale voorzieningen zijn naar behoren. Studenten oordelen positief over de huisvesting en de materiële voorzieningen van de opleiding.

Standaard 8: Begeleiding

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De studiebegeleiding steekt goed in elkaar met verschillende functionarissen die sterk gericht zijn op de ontwikkeling van de student en zijn studievoortgang. Bij de begeleiding van het praktijkleren is er nauwe afstemming tussen de instituutsopleiders van de opleiding en de mentoren en schoolopleiders van de partnerscholen. De opleiding steekt veel energie in de professionalisering van de begeleiders, zowel die van de opleiding zelf, als van de partnerscholen. Studenten oordelen positief over de begeleiding, waarbij de kleinschaligheid van de opleiding volgens hen bevorderlijk is. Ook de informatievoorziening binnen de opleiding is volgens hen adequaat, hoewel hierin van hen meer stroomlijning mag komen.

Standaard 9: Kwaliteitszorg

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De opleiding kent een degelijk integraal kwaliteitszorgsysteem, dat in de praktijk goed werkt. Dit strekt zich ook uit tot het partnerschap POO. Bij de kwaliteitszorg gaat het niet alleen om het monitoren van kwaliteit, maar ook de dialoog hierover. Er is een duidelijke kwaliteitscultuur binnen de opleiding en een sterke ambitie om te verbeteren. De opleiding stelt zich overtuigend lerend op. De kwaliteitszorg kent een kort-cyclische insteek. Studenten worden actief bij de kwaliteitszorg betrokken en de PDCA-cyclus wordt hierbij nauwkeurig doorlopen. De terugkoppeling van uitkomsten van evaluaties en communicatie over daaruit resulterende verbetermaatregelen zijn voorbeeldig.

Standaard 10: Toetsing

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De opleiding beschikt over een gedegen systeem van toetsing, dat transparant is. De toetsen passen bij de beoogde doelen, het niveau en de inhoud van het programma. Er is daarmee ook een passende mix van toetsvormen. Bij het programmatisch toetsen in de vernieuwde voltijd zijn meer en eerdere toetsmomenten in de propedeuse wenselijk. De informatievoorziening over de toetsing is in orde. De opleiding heeft verder de kwaliteitsborging van toetsen en beoordelen goed opgezet en voert deze naar behoren uit. De examencommissie en toetscommissie functioneren bekwaam en krachtig en hebben duidelijk draagvlak binnen de opleiding. Aandachtspunten zijn de verdere BKE-certificering van docenten en de voortzetting van de professionalisering op het gebied van programmatisch toetsen en formatief evalueren.

Standaard 11: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De opleiding toont overtuigend aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd. Het programma en de afstudeerfase bieden daartoe de juiste garanties. De opzet van en de begeleiding tijdens de afstudeerfase steken goed in elkaar. De eindwerken tonen duidelijk aan dat de afgestudeerden de beoogde leerresultaten hebben gerealiseerd. De onderwerpen van de praktijkonderzoeken zijn relevant voor de praktijk. In de portfolio's in de deeltijd en de

meesterstukken in de voltijd laten studenten op onderbouwde en veelzijdige wijze zien wie zij zijn als leraar en wat hun visie op het onderwijs is. Afgestudeerden komen goed en snel in het werkveld terecht, waar zij positief worden beoordeeld. Alumni zijn positief over de voorbereiding van de opleiding op de beroepspraktijk, met een goed theoretisch en praktisch fundament. Het werkveld is lovend over de alumni van de opleiding en waardeert vooral de vakdidactische kwaliteiten van de Marnix-leraar, zijn ontwikkelkracht en zelfinzicht.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	9
Schets van de opleiding	11
Basisgegevens opleiding	12
Terugblik vorige visitatie	13
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	15
Standaard 2 Oriëntatie	17
Standaard 3 Inhoud	20
Standaard 4 Leeromgeving	23
Standaard 5 Instroom	26
Standaard 6 Personeel	28
Standaard 7 Voorzieningen	30
Standaard 8 Begeleiding	32
Standaard 9 Kwaliteitszorg	35
Standaard 10 Toetsing	37
Standaard 11 Gerealiseerde leerresultaten	40
Eindoordeel over de opleiding	42
Aanbevelingen	43
Bijlagen	44
Bijlage 1 Bezoekprogramma	45
Bijlage 2 Bestudeerde documenten	47

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding tot leraar basisonderwijs van de Marnix Academie te Utrecht. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van de Marnix Academie in Utrecht en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (2018) en de *NQA Handleiding Opleidingsvisitaties Hoger Onderwijs 2019 Beperkte Opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 25 november 2021. Vanwege de corona-maatregelen is de visitatie online uitgevoerd. Het visitatiepanel bestond uit:

Mevrouw drs. I.D.H. Harmsen (voorzitter, domeindeskundige)

Mevrouw dr. D.M.A. Sluijsmans (domeindeskundige)

Mevrouw E.M. Suasso de Lima de Prado (domeindeskundige)

De heer A.S. van Balen (student-lid)

De heer drs. M. Fokkema, auditor van NQA, trad op als auditor van het panel.

De opleiding is ingedeeld in de visitatiegroep van Radiant Lerarenopleidingen. Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. De afstemming tussen de panels wordt verder geborgd door de ondersteuning van, zo veel mogelijk, dezelfde secretaris vanuit NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling heeft de opleiding een zelfevaluatie en bijlagen aangeboden. Voor de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten heeft het panel vijftien afstudeerdossiers van recent afgestudeerden bestudeerd. Deze vijftien dossiers zijn geselecteerd op basis van een groslijst van alumni van de afgelopen twee jaar. Bij de selectie is rekening gehouden met de variatie in waardering, opleidingsvarianten en studieroutes.

Twee weken voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het vooroverleg en materiaalbestudering op de locatie van de opleiding plaatsgevonden en heeft het panel kennis gemaakt met de opleiding, de zogenaamde agenderende audit. In het vooroverleg zijn de panelleden geïnstrueerd over de werkwijze van NQA en het NVAO-kader en zijn voorlopige bevindingen besproken. Zowel tijdens het vooroverleg als tijdens de visitatie zijn bevindingen voortdurend gedeeld. Tijdens het online visitatiebezoek heeft het panel gesproken met diverse stakeholders van de opleiding, waaronder met studenten, docenten (examinatoren) en vertegenwoordigers van het werkveld. Aan het einde van de bezoekdag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. In een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel het eindoordeel en belangrijke bevindingen

meegedeeld aan de opleiding. Medewerkers en studenten van de opleiding zijn in de gelegenheid gesteld om het panel (via mail) te benaderen buiten de bezoekdag om (inloopspreekuur). Hier is geen gebruik van gemaakt. Het ontwikkelgesprek tussen het panel en vertegenwoordigers van het panel is ruim een week na het visitatiebezoek gehouden.

Na het visitatiebezoek is een conceptrapportage opgesteld, dat is voorgelegd aan het panel. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld, dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd aan de opleiding. De panelleden hebben kennisgenomen van de reactie van de opleiding en waar nodig zijn aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 17 maart 2022

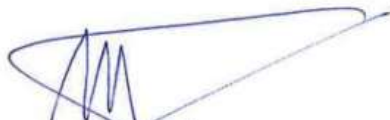
Panelvoorzitter

Drs. I.D.H. Harmsen

Auditor

Drs. M. Fokkema

Schets van de opleiding

De bacheloropleiding tot leraar basisonderwijs van de Marnix Academie in Utrecht bestaat uit een voltijd- en een deeltijdvariant. De voltijdopleiding kent twee routes: de reguliere vierjarige pabo (240 EC) en de driejarige pabo: research & design in het onderwijs (180 EC). Ten tijde van de visitatie had de opleiding 1515 studenten (voltijd regulier: 978, voltijd driejarig: 56, academische variant (in afbouw, alleen nog afstudeerjaar): 23 en deeltijd: 458).

De voltijdopleiding is in 2021 gestart met een nieuw curriculum met samenhangende grotere onderwijseenheden. Het onderwijsconcept is geïnspireerd op het 4C/ID model, zie verder Standaard 4. De driejarige pabo: research & design in het onderwijs is een doorontwikkeling van de academische pabo die de Marnix Academie in 2009 is gestart. De nieuwe driejarige pabo wordt vanaf het studiejaar 2019-2020 aangeboden en is bestemd voor studenten met een vwo werk- en denkniveau. De academische variant is in afbouw (het laatste cohort is gestart in 2018-2019). De deeltijdopleiding kunnen studenten in twee, tweeënehalf of drie jaar doorlopen, afhankelijk van hun vooropleiding en ervaring. Het curriculum van de deeltijdopleiding is de afgelopen jaren grondig herzien en de didactiek aangepast aan de lerende volwassene.

De bacheloropleiding tot leraar basisonderwijs is de grootste opleiding van de Marnix Academie. De Marnix Academie is een zelfstandige hogeschool gespecialiseerd op het gebied van onderwijs met een open christelijk karakter. De kernwaarden zijn *bekwaam*, *betrokken* en *bevlogen*. Men wil met lef werken aan toekomstgericht onderwijs. De Marnix Academie is ook een opleidings- en kennisinstituut waar het (basis)onderwijs terecht kan voor voortgezette professionalisering, onderzoek en begeleiding van innovaties. Naast het bacheloronderwijs is er een breed nascholingsaanbod in het Marnix Onderwijscentrum (MOC) en een traject voor zij-instromers. Daarnaast biedt de Marnix Academie een vijftal masteropleidingen aan op het gebied van educatie, al dan niet in samenwerking met andere hogescholen. Verder is in september 2021 de Ad-opleiding Pedagogisch Educatief Professional gestart. In het Marnix Innovatiecentrum (MIC) zijn de vier lectoraten ondergebracht: Leren en Innoveren, Leiderschap in het onderwijs, Toekomstgericht onderwijs en Samen Opleiden en Professionaliseren.

De Marnix Academie neemt deel aan verschillende samenwerkingsverbanden. Onder de naam Radiant Lerarenopleidingen werkt de Marnix Academie samen met vijf mono-sectorale lerarenopleidingen basisonderwijs en drie kleine hogescholen met een lerarenopleiding basisonderwijs. Dit verband van hogescholen bundelt kennis en kracht voor onderwijsontwikkeling, -ondersteuning en praktijkgericht onderzoek. Daarnaast vormt de Marnix Academie met zes hogescholen de Penta Nova Academie voor Schoolleiderschap, waar schoolleiders worden opgeleid. Binnen Penta Nova komen opleiden en onderzoek samen in het lectoraat Leiderschap in onderwijs. Sinds 2017 is de Marnix lid van het UNESCO-scholennetwerk ter bevordering van de aandacht in het opleidingsaanbod voor de UNESCO-thema's wereldburgerschap, duurzaamheid, mensenrechten en interculturele communicatie. Binnen de Utrecht Leert Opleidingsalliantie (ULO) werkt de Marnix Academie met de Utrechtse hogescholen, de universiteit en schoolbesturen samen aan het terugdringen van het lerarentekort. Voor het samen opleiden van leerkrachten basisonderwijs werkt de Marnix Academie samen met 34 schoolbesturen en 350 partnerscholen, grotendeels van christelijke

signatuur, in het partnerschap Partners in Opleiden en Ontwikkeling (POO). Naast het samen opleiden van leraren, richt dit partnerschap zich op het samenwerken aan onderwijsontwikkeling.

De organisatie van de opleiding rust op zes docententeams (vier voor de voltijdopleidingen en twee voor de deeltijd en zij-instroom). Ieder team bestaat uit 17-19 docenten met een teamleider als aanspreekpunt. De teams hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het verzorgen van onderwijs en de begeleiding van studenten binnen de aan hen toegewezen cohorten, naast onderwijsontwikkeling en de verdere ontwikkeling van de opleiding. De teamleiders overleggen wekelijks met de opleidingsmanager. De laatste is lid van het managementoverleg (MO), dat bestaat uit de managers van de verschillende afdelingen van de Marnix Academie en het College van Bestuur. Naast hun lidmaatschap van één van de docententeams (cohortteams), zijn docenten ook lid van een vakgroep.

Voor de komende jaren is de strategie van de Marnix Academie gericht op de speerpunten flexibilisering & leeruitkomsten, bijdragen aan de vermindering van het lerarentekort, omgang met de nieuwe bevoegdhedenstructuur en profilering in brede zin. De opleiding zelf heeft voor het studiejaar 2021-2022 de volgende eigen speerpunten benoemd. De uitvoering van het eerste studiejaar van het vernieuwde voltijd curriculum is een belangrijke uitdaging, met hierbij extra aandacht voor formatieve evaluatie. Verder zal de vernieuwing van curriculum van de hoofd- en afstudeerfase worden voorbereid. Voor de driejarige pabo ligt de nadruk op de vernieuwingen in het derde jaar. In de deeltijd gaat het om de verdere verbetering van het onderwijs en de toetsing en een hernieuwde aandacht voor de didactiek voor lerende volwassenen. Daarnaast wil de opleiding extra aandacht geven aan de begeleiding van studenten, waarbij het recent opgerichte StudentenSuccescentrum een belangrijke rol zal spelen. Uitgangspunt bij de studentbegeleiding is, in lijn met de curriculumvernieuwing, de zelfsturende student en daarmee zelfsturende leraar. In de verdere professionalisering van docenten is de ontwikkeling van het zelfregulerend vermogen van studenten ook een belangrijk thema. Tenslotte staat de uitvoering van de kwaliteitsafspraken prominent op de opleidingsagenda.

Basisgegevens opleiding

Naam opleiding in Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO)	Opleiding tot leraar Basisonderwijs
ISAT-code CROHO	34808
Oriëntatie en niveau opleiding	hbo
Niveau opleiding	Bachelor
Graad	Bachelor of Education
Aantal studiepunten	240: reguliere voltijd 180: driejarige voltijd pabo research & design in het onderwijs en de deeltijdopleiding
Variant(en) incl. een evt. 3 jarig traject voor VWO bij een hbo-bacheloropleiding	Voltijd regulier Voltijd driejarig: research & design in het onderwijs Deeltijd twee- tweeëneenhalf- en driejarig
Afstudeerrichtingen	N.v.t.
Opleidingslocatie(s)	Utrecht
Onderwijstaal	Nederlands

Terugblik vorige visitatie

Het panel constateert dat de opleiding de aanbevelingen van het vorige visitatiepanel van 2014 goed heeft opgepakt.

- De intakeprocedure van de deeltijdopleiding is herzien. Naast motivatie staan eerder opgedane ervaringen centraal bij de toelating tot de deeltijd. De procedure voor het aanvragen van vrijstellingen is gestroomlijnd (zie verder Standaard 5).
- De studiebelasting is beter verdeeld over de semesters en de toetsplannen laten meer spreiding zien in verschillende toetsvormen. Studenten hoeven minder schriftelijke verslagen te maken en het beeldportfolio is als toetsvorm ingevoerd in het tweede jaar (zie verder Standaard 4).
- De professionalisering van schoolopleiders en mentoren van de partnerscholen van het partnerschap POO is geïntensiveerd (zie verder Standaard 6).
- De inhoudelijke samenwerking met het werkveld binnen het partnerschap POO is verder uitgebreid en de praktijk-theoriekoppeling verstevigd. De rol van relatiebeheerder is overgenomen door instituutopleiders, die ieder korte lijnen hebben met zes partnerscholen (zie verder Standaard 6).
- In samenwerking met het MIC wordt gewerkt aan de verbetering van het onderzoeksonderwijs in de verschillende modules, gekoppeld aan het project 'leerlijn onderzoekend vermogen', als onderdeel van de kwaliteitsafspraken (zie verder Standaard 2).

Onderwijs tijdens Corona

Bij de aanpassingen van het onderwijs en toetsing tijdens de Corona pandemie was voor de opleiding steeds het uitgangspunt om te kijken wat er mogelijk was. De examencommissie is nauw betrokken geweest bij alle aanpassingen. Het panel is van mening dat de opleiding zorgvuldig is omgegaan met de aanpassingen van het onderwijs, begeleiding, toetsing en doorstroomeisen.

In de periodes maart – juli 2020 en december 2020 – april 2021 is er alleen online onderwijs aangeboden en in de tussenliggende periode hybride onderwijs. Voor studenten die thuis niet konden werken, was de school opengesteld, wat zeer werd gewaardeerd. In het hybride onderwijs werd de anderhalve meter maatregel in acht genomen. Iedere week was een deel van de studenten in het gebouw en het andere deel volgde het onderwijs online. Tijdens de periodes met alleen online onderwijs is het praktijkleren zoveel mogelijk aangepast binnen de mogelijkheden van de scholen. De opleiding heeft gekozen om tentamens niet online af te nemen vanwege het risico op fraude. Bij de eerste lockdown werden de tentamens uitgesteld tot juni 2020; tijdens de tweede lockdown vonden de tentamens gewoon doorgang met inachtneming van de anderhalve meter maatregel. Op grond van de situatie is in juni 2020 de drempel in aantal studiepunten voor doorstroom naar de volgende studiefase verlaagd, behalve die voor de afstudeerfase. Ook is in sommige gevallen de praktijkbeoordeling uitgesteld. Er was en is extra begeleiding voor studenten die door de aanpassingen in het onderwijs studievertraging hebben opgelopen.

De opleiding heeft de aanpassingen van het onderwijs regelmatig onder studenten en docenten geëvalueerd. Studenten hebben veel waardering voor de snelheid waarmee de opleiding de omschakeling naar online onderwijs heeft gemaakt. De kwaliteit van het online onderwijs krijgt veel waardering van studenten. Wel hebben enkele studenten aangegeven dat het lastig was dat

aanvankelijk alle docenten op een andere manier omgingen met online lesgeven. De opleiding heeft vervolgens hiertoe specifieke begeleiding van docenten ingezet. De vindbaarheid van gedeelde documenten is volgens studenten ook een aandachtspunt. Studenten zijn zeer positief over het contact met hun docenten tijdens de pandemie. Uit de evaluaties blijkt wel dat het *face-to-face* contact erg werd gemist, zowel door studenten als docenten. Sommige studenten en docenten melden dat onderlinge contacten juist intensiever zijn geworden door de laagdrempeligheid van kanalen als Teams, chat en whatsapp. De studentendecaan en docenten hebben aangegeven dat het lastiger is geworden om probleemsituaties bij studenten te signaleren en dat sommige studenten van de radar verdwijnen. Hierop zijn gerichte acties ondernomen.

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld, het vakgebied en op internationale eisen.

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn gebaseerd op de landelijke bekwaamheidseisen onderwijspersoneel en de landelijke kennisbases voor de verschillende vakdomeinen. Aan de landelijke bekwaamheidseisen heeft de opleiding als extra bekwaamheid 'professionele identiteit' toegevoegd om de eigen kleur en de open christelijke identiteit ook in de beoogde leerresultaten aan te duiden. De beoogde leerresultaten geven volgens het panel een duidelijk beeld van waar studenten aan het eind van de opleiding als beginnend beroepsopvolger aan moeten voldoen. Ze zijn passend voor de beroepspraktijk en sluiten aan bij de verwachtingen van het werkveld. Het (internationale) hbo-niveau is volgens het panel voldoende aangetoond, doordat de competenties zijn gerelateerd aan de Dublin descriptor en referentiekaders. Het panel vindt het beroepsbeeld van de opleiding actueel, doordacht, sterk gericht op de samenleving en onderscheidend. Er is intensieve afstemming met het werkveld over het beroepsbeeld, de beoogde leerresultaten, de profilering en de curriculumvernieuwingen. Ook betreft de opleiding alumni hier actief bij.

Onderbouwing

Beroepsbeeld

De opleiding heeft volgens het panel een goed doordacht en actueel beroepsbeeld, dat helder is beschreven in het document *Bekwaam, betrokken, bevlogen. Nieuwe beelden van een beroep in beweging en in de 21^e eeuw* en in de *Opleidingsvisie Afstemming 2020*. De opleiding onderkent verschillende beroepsrollen voor de leraar en benoemt daarbij verschillende praktische handelingscomponenten. Het gaat om de leraar

- als pedagoog
- als (vak)didacticus
- als organisator
- als teamlid
- als cultuurdrager
- als onderzoeker
- als inspirator
- als persoonlijk professional.

Met de in het beroepsbeeld beschreven "bekwame, betrokken en bevlogen onderwijsprofessional met lef" sluit de opleiding aan op de kernwaarden van de Marnix Academie. Belangrijke elementen in het beroepsbeeld zijn de houding waarbij de leerkracht zich blijft ontwikkelen en de wendbaarheid in de verschillende rollen die de beroepscontext van de leerkracht vraagt. De Marnix-leraar wil leren van andere perspectieven en denkbeelden. Het panel heeft veel waardering voor deze nadruk op flexibiliteit en openheid in het beroepsbeeld. Ook het belang van de betrokkenheid met de samenleving in het beroepsbeeld spreekt het panel zeer aan. De opleiding verwoordt dit onder meer als de leerkracht "wil met hart en ziel werken aan een samenleving die gelijke kansen biedt aan iedereen" en de "Marnix-leraar handelt (sociaal)

ondernemend en zelfbewust in het vormgeven aan het leren en opvoeden van het basisschoolkind voor een duurzame samenleving”. De opleiding ziet de leraar ook als wereldburger. Verder benadrukt de opleiding in het beroepsbeeld dat de Marnix-leraar alle betrokkenen bij het onderwijs benadert met erkenning en aandacht. Met deze elementen heeft het beroepsbeeld in de ogen van het panel een brede reikwijdte en is het onderscheidend.

Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten, bekwaamheidseisen, zijn vastgelegd in het document *Bekwaamheidseisen 2021-2022* en gebaseerd op de landelijke *Bekwaamheidseisen Primair Onderwijs (2017)* en de kennisbases van de verschillende vakdomeinen. Aan de landelijke bekwaamheidseisen (vakdidactisch bekwaam, vakinhoudelijk bekwaam en pedagogisch bekwaam) heeft de opleiding als extra bekwaamheid ‘professionele identiteit’ toegevoegd. De opleiding ziet deze bekwaamheid als relevant voor de eigen kleur en de open christelijke identiteit.

Studenten van de opleiding behalen naast hun diploma Bachelor of Education ook het Diploma Christelijk Basisonderwijs. De doelen van dit diploma zijn daarmee ook onderdeel van de beoogde leerresultaten en zijn geïntegreerd in het curriculum.

Het panel is van mening dat de beoogde leerresultaten nauw aansluiten bij het beroepsbeeld en de profilering van de opleiding, met name door de toevoeging van de bekwaamheid ‘professionele identiteit’. De Marnixwaarden *bekwaam*, *betrokken* en *bevlogen* zijn ook duidelijk in de beoogde leerresultaten verwerkt, aldus het panel. Het panel constateert verder dat de bekwaamheidseisen op niveau 6 NLQF liggen en aansluiten op de Dublin descriptor, waarmee het (internationale) hbo-niveau is aangetoond.

Afstemming met het werkveld

De opleiding stemt intensief met het werkveld af over het beroepsbeeld, de profilering, de bekwaamheidseisen en het curriculum. Het panel concludeert dit op basis van de documentatie van het partnerschap Partners in Opleiding en Ontwikkeling (POO), verslagen van de veldadviesraad en gesprekken met werkveldvertegenwoordigers. Met de stuurgroep en werkgroep van het partnerschap POO is er tweemaandelijks overleg. Dit gebeurt ook met de veldadviesraad, die bestaat uit vertegenwoordigers van de partnerscholen. Deze raad is zeer actief betrokken bij de opleiding, zo heeft het panel geconstateerd. Via de genoemde overleggen en door de nauwe samenwerking binnen het partnerschap blijft de opleiding goed op de hoogte van actuele ontwikkelingen in de praktijk. Ook bij de curriculumvernieuwingen zijn de partnerscholen nauw betrokken. De opleiding maakt eveneens goed gebruik van het actieve netwerk van alumni, die ook meepraten over de curriculumvernieuwingen. Verder volgt de opleiding via seminars, gastdocenten en onderzoek (inter)nationale ontwikkelingen in het veld en vertaalt deze naar het onderwijs. Docenten nemen regelmatig deel aan nationale en internationale congressen, overleggroepen en studiereizen. Ze krijgen daartoe veel ruimte, zo hebben ze het panel gemeld.

Standaard 2 Oriëntatie

Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

Het panel is van mening dat de opleiding ruim voldoende mogelijkheden biedt voor studenten om passende onderzoeksvaardigheden te verwerven en een onderzoekende houding (verder) te ontwikkelen. Deze mening wordt ook gestaafd door de praktijkonderzoekers van afgestudeerden die het panel heeft ingezien. Studenten doen veel ervaring op met onderzoek als onderdeel van het praktijkleren, waarbij ze onderzoeksopdrachten op de opleidingsscholen uitvoeren en daarbij ook bijdragen aan de ontwikkeling van de scholen.

Ook voor het realiseren van beroepsvaardigheden biedt de opleiding ruim voldoende mogelijkheden. Hierbij speelt het praktijkleren als onderdeel van samen opleiden in het partnerschap Partners in Opleiding en Ontwikkeling (POO) een belangrijke rol. De student besteedt minimaal 40 procent van zijn opleiding aan het praktijkleren op partnerscholen en doet hierin brede en diverse beroepservaring op. De pendel tussen theorie en praktijk binnen het praktijkleren verloopt naar behoren, waaraan de partnerscholen ook nadrukkelijk bijdragen.

Onderbouwing

Onderzoeksvaardigheden

Als het gaat om onderzoek, legt de opleiding de nadruk op de (verdere) ontwikkeling van een onderzoekende houding van de student. Dit sluit naar mening van het panel ook mooi aan bij het beroepsbeeld van de opleiding waarin onder meer staat dat de Marnix-leraar zijn beroepsidentiteit ontwikkelt “door te willen leren van andere perspectieven en denkbeelden”. Bij een onderzoekende houding gaat het volgens de opleiding om het onderzoekend vermogen dat een professional kan aanwenden om zijn onderwijspraktijk mee te blijven innoveren. De opleiding ziet de versteviging van de integratie van onderzoek en onderwijs als een krachtig fundament om het onderzoekend vermogen van de student verder te ontwikkelen.

Het panel heeft opgetekend dat in zowel het uitfaserende en nieuwe curriculum van de voltijd, in de deeltijd en in de mintoren het oefenen en leren van het inzetten van het onderzoekend vermogen in iedere onderwijseenheid terugkomt. In de driejarige pabo staan vanaf het begin grote onderwijsvragen centraal in de research & designateliers. In alle varianten vindt onderzoek en experiment plaats vanuit de driehoek student, opleiding en partnerschool/partnerbestuur. Dit gebeurt in leerwerk gemeenschappen, waarin praktische vragen centraal staan, in Research & Design groepen (R&D-groepen), waarin onderzoeksmatig wordt gewerkt en in proeftuinen voor experimenten. De onderzoeken waaraan studenten werken, sluiten altijd aan bij een vraag vanuit de school. Een voorbeeld van een proeftuin is het Ontdeklab/ICT-lab waar kinderen naar de

Marnix Academie komen om onder begeleiding van studenten aan de slag te gaan met innovatieve materialen en werkvormen.

Het panel is erg ingenomen met de nauwe betrokkenheid van het Marnix Innovatiecentrum (MIC), met de lectoraten, bij de onderzoekslijn. Vanuit het MIC vindt bijvoorbeeld afstemming plaats tussen inhoud van de R&D-groepen en de onderzoeksprogramma's van de lectoraten. In de R&D-groepen doen studenten, leerkrachten van partnerscholen en docentonderzoekers onderzoek onder begeleiding van een senioronderzoeker van het MIC. Het panel heeft onder studenten veel enthousiasme over de R&D-groepen gehoord. Het MIC werkt ook samen met de werkgroep onderzoekend vermogen van de opleiding, die werkt aan de verdere verweving van onderzoek in het curriculum.

Het panel ondersteunt de nauwe verbinding die de opleiding met de beroepspraktijk maakt als het gaat om onderzoek en onderzoekende houding. Dit bevordert de praktijkgerichtheid van het onderzoek en voorkomt dat het gaat om het doen van onderzoek op zich. De onderzoekslijn steekt qua opzet en inhoudelijk stevig in elkaar. Studenten maken kennis met alle relevante onderzoeksmethodieken. Dat de onderzoekslijn goede vruchten afwerpt, blijkt ook uit de kwaliteit van de afstudeeronderzoeken die het panel heeft bestudeerd, zie verder Standaard 11.

Beroepsvaardigheden

Studenten brengen minimaal 40% van hun studietijd door op de partnerscholen. In de voltijdopleiding start het praktijkleren enkele weken na het begin van de opleiding met één dag per week, geleidelijk oplopend naar drie dagen per week in het vierde jaar. In de deeltijdopleiding loopt een student in het eerste jaar één dag per week stage en vanaf het tweede jaar gemiddeld anderhalve dag per week. De opleiding kiest er bewust voor om studenten aan het begin van het praktijkleren niet direct 'in het diepe te gooien', maar eerst te laten observeren en vervolgens zelf stage-activiteiten uit te voeren, ook met het oog op het oriënterend karakter van het eerste jaar. Het panel vindt dit een zorgvuldige opbouw. Tijdens de opleiding maakt de student kennis met alle bouwen van het basisonderwijs, verschillende scholen en verschillende leeromgevingen. De intensiteit en diversiteit van het praktijkleren is daarmee volgens het panel voldoende geborgd.

Het panel ziet dat de opleiding en de POO-partnerscholen overtuigend inhoud geven aan het samen opleiden. Studenten werken zowel op de opleiding als de partnerschool aan hun bekwaamheden. De opleiding biedt kennis, activiteiten en oefeningen aan die de student in de praktijk kan gebruiken om zijn bekwaamheden te ontwikkelen. Er zijn geen stage-opdrachten; iedere student ontwikkelt zich in de context van zijn praktijkschool en werkt aan zijn eigen bekwaamheden. Het panel vindt dit passend bij het onderwijsconcept van de opleiding, waarin de ontwikkeling van bekwaamheden en zelfregulering door de student centraal staan. Het panel vraagt zich echter af of net ingestroomde voltijdstudenten hierbij toch niet wat meer sturing nodig hebben met stage-opdrachten om vervolgens toe te werken naar meer zelfsturing, om zo de overgang van hun vooropleiding te versoepelen, zie verder Standaard 4. De praktijkschool draagt ook bij aan de koppeling theorie-praktijk. De mentor en de schoolopleider van de praktijkschool doen dit bij de begeleiding van de student bij het werken aan diens bekwaamheden. De opleiding heeft hiervoor zeer praktische dialoogkaarten ontwikkeld die als basis dienen voor het gesprek tussen student, mentor en schoolopleider, zie verder Standaard 8. Het panel vindt dit een waardevol initiatief. Studenten hebben in het Studentenhoofdstuk van de Zelfevaluatie en in het gesprek met het panel aangegeven dat de samenwerking tussen de opleiding en de

partnerscholen goed verloopt. Mentoren en schoolopleiders zijn goed op de hoogte van de programma's van de opleiding, wat hun begeleiding van de studenten ten goede komt.

Standaard 3   Inhoud

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De inhoud van de programma's sluit goed aan bij de beoogde leerresultaten (bekwaamheidseisen). Ook dekken de programma's de kennisbases goed af. De inhoud van de onderwijseenheden zijn helder beschreven in de studiegidsen en de zogenaamde studieobjecten. Hierin en in de Bekwaamheidseisen schema's is de relatie tussen de bekwaamheidseisen, de leeruitkomsten van de onderwijseenheden en de hbo-kwalificaties voldoende helder gemaakt. De programma's bieden een degelijke kennis- en vaardighedenbasis en hebben een goede balans tussen theorie en praktijk. Het thema internationalisering komt in de programma's voldoende aan bod. Studenten oordelen positief over de inhoud van de opleiding, zeker als het gaat om de voorbereiding op de beroepspraktijk. Wel zoeken ze soms nog naar meer uitdaging in de programma's.

Onderbouwing

Voltijd

De opzet van het uitfaserende curriculum is vrij vakgericht, met in de eerste twee jaar in elk semester een centraal thema rond de verschillende rollen van de leerkracht. Ondersteunend daaraan worden er vakken en vaardigheidstrainingen gegeven. Daarnaast is er praktijkleren en studiecoaching, die in alle jaren doorlopen. Het derde jaar staat in het teken van taalvaardigheid, taaldidactiek, minoren en keuze-onderdelen. Wat de laatste betreft, gaat het om de minor *Afstemmen op Onderwijsbehoeften* en het keuze-onderdeel *Jonge kind of Oudere kind* (vijfde semester) en de minor *Oriëntatie op Jezelf en de Wereld* en de keuze tussen de *Geïntegreerde zaakvakminor, aardrijkskunde / geschiedenis / natuur-milieu-techniek*, de minor *Humanities* of de Internationale minor (zesde semester). Verder staan in jaar 3 de landelijke kennistoetsen op het programma en wiskunde didactiek. In het vierde jaar volgt de profielkeuze (*Jonge kind / Oudere kind / wetenschap en technologie / cultuur en identiteit / pedagogische kracht / Crossing borders / kunst en cultuur / onderwijskunst*). Daarnaast kent jaar 4 het onderdeel *Persoonlijk Leiderschap en Organisatieontwikkeling* en het afstuderen. Zie voor dat laatste onderdeel Standaard 11.

Het nieuwe curriculum kent per semester enkele grotere, geïntegreerde onderwijseenheden rond een specifiek thema met daarnaast in elk jaar studiecoaching, praktijkleren en tot en met het derde jaar ook trainingen. De semesterthema's zijn achtereenvolgens: *Verkennen, Verbinden, Creëren, Afstemmen, Innoveren, Ondernemen* en *Profileren*. In de onderwijseenheden werken studenten aan leertaken waarin de verschillende basisschoolvakken gecombineerd aan bod komen. In de laatste drie semesters van de voltijdopleiding kiezen studenten minoren aan de hand van interesses of ambitie: drie minoren van elk een semester. Elke minor richt zich op de bekwaamheden van de leraar basisonderwijs (eindtermen van de opleiding), maar elk met een andere inhoudelijke thematiek. Studenten volgen deze minoren op de Marnix Academie, bij een andere hogeschool of in het buitenland.

Driejarige pabo: research & design in het onderwijs

In de driejarige pabo: research & design in het onderwijs staan in elk semester één of twee thematische onderwijseenheden centraal in de vorm van R&D-ateliers. Het gaat om de volgende ateliers: *Kijken naar kinderen, Taal, Rekenen/wiskunde* en *Talentontwikkeling* in jaar 1; *Erfgoededucatie, Kritisch denken, Creatieve kracht* in jaar 2 en in jaar 3: *Afstemmen, Interculturele identiteit* en *Onderzoekend leren*. Daarbij komen in alle semester diverse vakken en trainingen aan bod en in jaar 3 ook de landelijke kennistoetsen. In elk semester staat praktijkleren op het programma en het onderdeel *Leerkracht plus*, inclusief studiecoaching en *Onderzoek & Ontwikkeling*. Voor de afstudeerfase, zie Standaard 11.

Deeltijd

Ook in de deeltijd staat in elk semester een grotere onderwijseenheid centraal. In het eerste jaar gaat het in beide semesters om het onderdeel *Leerkracht* (onderwijskunde en pedagogiek) en in de afstudeerfase vanaf jaar 2 achtereenvolgens om: *Zorg voor onderwijs op maat, Geïntegreerde zaakvakminor* (afstudeerfase jaar 1) en keuze profiel: *Jonge kind / Pedagogisch-didactische verdieping* en *Praktijkonderzoek vakbekwaam* (afstudeerfase jaar 2). Studiecoaching en praktijkleren komen ook in de deeltijd in elk semester terug, met daarnaast diverse vakken en trainingen. In het eerste jaar van de afstudeerfase staan er geïntegreerde vakken rondom pedagogiek, taal, wiskunde en beweging op het programma. In het laatste jaar volgen ook de deeltijdstudenten het onderdeel *Persoonlijk Leiderschap en Organisatieontwikkeling*. Voor de afstudeerfase, zie verder Standaard 11.

Internationalisering

Internationale aspecten in de curricula richten zich vooral op het element wereldburgerschap van het beroepsbeeld. Dit onderwerp komt in diverse onderwijseenheden aanbod aan bod in het begin van de opleiding en ook in de minor *Oriëntatie op Jezelf en de Wereld*, de minor *Humanities*, de Internationale minor in jaar 3 van de voltijd en de minor *Crossing borders* in jaar 4 van de voltijd. Het *R&D atelier interculturele identiteit* in het laatste jaar van de driejarige pabo raakt ook aan dit onderwerp. Aan de minoren *Humanities* en *Crossing borders* namen tot de corona-pandemie ook buitenlandse studenten deel. De opleiding hoopt dat dit spoedig weer mogelijk zal zijn. Verder maakt Engels deel uit van het programma: eigen vaardigheid en didactiek van het Engels in het basisonderwijs. In het tweede jaar neemt 95% van de studenten deel aan een buitenlandse reis waarin basisscholen en lerarenopleidingen in het buitenland worden bezocht. In het derde en vierde jaar kunnen studenten een stage of minor in het buitenland volgen.

Samenhang

De programma's zijn volgens het panel samenhangend. Per opleidingsfase is er horizontale samenhang door geïntegreerde onderwijseenheden en door de afstemming van vakken op elkaar met gezamenlijke toetsing, zoals in de deeltijd met de onderdelen *Leerkracht* en *Oriëntatie op Jezelf en de Wereld*. Verticale samenhang krijgt vorm doordat vakken en onderwerpen herhaaldelijk worden aangeboden met opbouw van complexiteit. Daarnaast lopen door de programma's leerlijnen, zoals de onderzoekslijn.

In het vernieuwde voltijd curriculum zijn de bekwaamheidseisen per onderwijseenheid (bestaande uit leertaken) uitgewerkt naar leeruitkomsten. Voor elk vak is een onderlegger gemaakt, waarin de leerlijn staat beschreven. Daarnaast zijn de volgende expertisegebieden gedefinieerd: ICT en

digitale geletterdheid, onderzoekend vermogen, studietoetsing en sociaal ondernemerschap. Deze expertisegebieden worden meegenomen in de vormgeving van de verschillende onderwijsseenheden, waardoor er leerlijnen over de jaren heen ontstaan. Daarbij werkt de opleiding vanuit het principe 'leraren met lev'. Het woord 'lev' komt uit het Hebreeuws en staat voor 'met hart en ziel'. Ook klinkt er 'lef' in door. De doorgaande LEV-lijn is een leerlijn op het gebied van professionele identiteit en brede identiteitsontwikkeling. Onderdeel hiervan is ook dat de student tijdens de opleiding regelmatig wordt uitgedaagd om zich sociaal ondernemend op te stellen, door bijvoorbeeld 'buiten de eigen bubble' te treden. Het doel hierbij is om uiteindelijk samen met kinderen initiatieven te kunnen nemen die bijdragen aan een betere wereld.

Op basis van de beschrijvingen van de onderwijsseenheden in de studiegidsen en de zogenaamde studieobjecten, concludeert het panel dat de opleiding in alle varianten gedegen, samenhangende programma's aanbiedt met een juiste balans tussen theorie en praktijk. Studenten krijgen een stevige kennis- en vaardighedenbasis. De programma's dekken de beoogde leerresultaten (bekwaamheidseisen) en kennisbases goed af. In de studiegidsen en Bekwaamheidseisen schema's is de relatie tussen de bekwaamheidseisen, de leeruitkomsten van de onderwijsseenheden en de hbo-kwalificaties helder gemaakt. Er is verder passende aandacht voor internationalisering. Studenten ondersteunen deze mening, zo werd duidelijk in het panelgesprek met studenten en zo blijkt ook uit het Studentenhoofdstuk van de Zelfevaluatie. Ook de NSE van 2021 laat zien dat studenten de inhoud van de opleiding hoog waarderen, vooral de voorbereiding op de beroepspraktijk. Sommige studenten hebben bij het panel wel aangegeven dat wat hen betreft de programma's wat uitdagender mogen zijn.

Het panel is, met de vertegenwoordigers van het werkveld met wie het sprak, positief over de beweging van een vakgericht curriculum naar meer geïntegreerde onderwijsseenheden in het nieuwe curriculum van de voltijd, in navolging van de deeltijd en de driejarige pabo. Dit sluit ook mooi aan bij dezelfde beweging het basisonderwijs. Wel is het zaak om nieuwe studenten hierop goed voor te bereiden en hen er goed bij te begeleiden om de overstap van hun vooropleiding naar het meer geïntegreerde onderwijs op de pabo zoveel mogelijk te helpen versoepelen, zie ook Standaard 4.

Standaard 4   Leeromgeving

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De opleiding biedt volgens het panel in alle varianten een krachtige en uitdagende leeromgeving aan, die studenten aanzet tot studeren en hen faciliteert om de beoogde leerresultaten te bereiken. De opleiding hanteert hierbij een duidelijk onderwijskundig concept, gebaseerd op het sociaal-constructivisme, activerende didactiek en een leven lang leren. Voor het nieuwe programma van de voltijdopleiding heeft de opleiding een duidelijke en voor een beroepsopleiding passende keuze gemaakt voor het 4C/ID didactisch model met leertaken. In het onderwijs doet de opleiding een stevig beroep op de zelfstandigheid van de student. De opleiding gebruikt diverse werkvormen, die de doelen en inhoud van het programma adequaat ondersteunen. In het vernieuwde curriculum van de voltijd is het leerplein een belangrijk onderdeel van de leeromgeving. Hierin leren en werken studenten samen aan de hand van leertaken. De opleiding is hiermee in september 2021 enthousiast gestart. Het werken met het leerplein vraagt nog veel ervaring en gewenning, met juiste ondersteuning van docenten en duidelijke voorlichting aan studenten.

Onderbouwing

Didactisch concept

De opleiding heeft volgens het panel voor haar didactisch concept duidelijke keuzes gemaakt die passend zijn bij de doelen en onderwijsinhoud van de opleiding en bij haar doelgroepen. De didactiek van de opleiding is gebaseerd op het sociaal-constructivisme, is activerend en gericht op een leven lang leren. Docenten, studenten, mentoren en schoolopleiders leren van en met elkaar. Concreet betekenen deze uitgangspunten dat de student zelf (mede)verantwoordelijk is voor de eigen ontwikkeling als professional; het leren plaatsvindt via meerdere wegen in een contextrijke en prikkelende omgeving; studenten leren door samenwerken en individueel leren; kennisconstructie het doel is en dat leren cumulatief is. De didactische aanpak in de afzonderlijke varianten is gericht op de doelgroep(en) waarop de betreffende variant zich specifiek richt. Zo is in de deeltijd de didactiek afgestemd op het leren van volwassenen waarin er naast kennisoverdracht ruimte is voor het gesprek tussen studenten over elkaars visies en er aandacht is voor reeds opgebouwde professionele identiteit. In het nieuwe voltijd curriculum staat het 4C/ID model centraal met leertaken. In deze leertaken werken studenten samen vanuit de principes van het sociaal-constructivisme en activerende didactiek. De leertaken monden veelal uit in beroepsproducten.

Werkvormen en studieactiviteiten

Alle varianten gebruiken diverse werkvormen. Deze zijn activerend van aard en nodigen uit tot leren van en met elkaar, soms in netwerkverband, zoals in leerwerkgemeenschappen. Er is interactie met experts en peers tijdens interactiecolleges en er wordt gewerkt in werkgroepen, studiecoachgroepen en communities of learners. Deze laatste werkvorm wordt veel gebruikt in de

opleiding en is een leergemeenschap waarin studenten en docenten gezamenlijk werken aan een thema of probleem en waarin ze zowel in de groep leren als individueel. Dit biedt studenten als groep de ruimte om invulling te geven aan de bijeenkomsten, onderzoekend te werk te gaan in de eigen praktijk en gezamenlijk keuzes te maken in bijvoorbeeld het aan te leveren eindproduct. Deze aanpak sluit in de ogen van de opleiding en het panel goed aan bij de sociaal-constructivistische visie van de Marnix Academie. Het geheel aan werkvormen is volgens het panel passend bij het onderwijs en de didactische visie van de opleiding. Studenten met wie het panel sprak, gaven een positief oordeel over de gehanteerde werkvormen. De uitkomsten van de NSE 2021 bevestigen dit oordeel. De studiedruk ervaren de meeste studenten als goed, met enkele piekmomenten daargelaten.

In het vernieuwde curriculum van de voltijd is het leerplein een belangrijk onderdeel van de leeromgeving. Studenten komen twee dagen per week naar een leerplein op de Marnix Academie. Op het leerplein wordt in verschillende groepen gewerkt: instructiegroepen met 20-25 studenten, studiecoachgroepen met 10-12 studenten en leerteams van 5-6 studenten. Elk leerplein start met een gezamenlijke check-in, waarin onder andere de doelen van de dag worden toegelicht, de samenhang tussen de activiteiten van die de dag wordt aangebracht en voorkennis wordt geactiveerd. Daarna gaan studenten in de leerteams aan de slag met hun leertaken en/of gaan in instructiegroepen uiteen voor vakbijeenkomsten. De samenstelling van de leerteams is dynamisch en afhankelijk van bijvoorbeeld de praktijksituatie waar een student zich in bevindt, de leervragen of interesses van de studenten. Aan het einde van de dag is er altijd een gezamenlijke check-out waarin wederom de samenhang, bevindingen, misconcepties en aandachtspunten aan de orde komen.

De andere studiedagen zijn voor verwerking, verdieping en samenwerking, onder meer in de digitale leeromgeving. Er is verder een aanbod van trainingen om vaardigheden te verbeteren, zoals reken- en taalvaardigheid. Studenten maken hierbij gebruik van het digitale studentvolg- en feedbacksysteem Scorion Talent, waarin zij een portfolio aanleggen met onder meer een studentleerplan, feedback van diverse bronnen, reflecties en gespreksverslagen met de studiecoach. De digitale leeromgeving die de student ter beschikking staat, bevat een digitaal aanbod aan ondersteunende informatie om een leertaak uit te kunnen voeren. ICT-applicaties als Nearpod, Mentimeter en Padlet zijn beschikbaar voor e-learning. Deze ICT-applicaties stellen studenten in staat om de informatie niet alleen te lezen maar ook te verwerken door de digitale interactieve mogelijkheden van deze applicaties.

Het panel vindt het leerplein een aantrekkelijk aspect van de leeromgeving en vindt dat het goed aansluit bij het 4C/ID-model en de grote mate van zelfverantwoordelijkheid van de student voor zijn leerproces. De panelleden hebben een leerplein gezien, dat een positieve indruk op hen heeft gemaakt. Dit geldt ook voor de bijbehorende digitale leeromgeving. Omdat de opleiding pas in september 2021 is gestart met het leerplein, is het nog te vroeg om over het functioneren van het leerplein in de praktijk te oordelen. Onder de docenten is veel enthousiasme voor deze innovatie. Er moet vanzelfsprekend nog de nodige ervaring met het leerplein worden opgedaan. Het doet op de docenten een groter beroep op hun coachings-, co-teachings- en teamteachingskwaliteiten, waar zij nog meer ervaring mee moeten opdoen. Voor studenten, direct afkomstig uit het mbo of vo betekent het leerplein vaak een flinke omslag ten opzichte van hun eerdere onderwijs. Het werken in het leerplein vraagt vooral meer zelfsturing van de student. Het panel heeft de indruk dat de opleiding nog wel enkele slagen kan maken om aankomende

studenten hierop goed voor te bereiden. Het beroep op zelfsturing zou wat betreft het panel wat meer stapsgewijs kunnen worden opgebouwd. Het verdient aanbeveling om als opleiding de studenten aan te geven dat je zelf ook lerende bent bij deze en andere innovaties.

Standaard 5   Instroom

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De programma's van alle varianten sluiten naar mening van het panel goed aan op de kwalificaties van de instomende studenten. De opleiding heeft een zorgvuldige instroomprocedure ingericht met uitgebreide oriëntatie-activiteiten en een gedegen intakeprocedure. Verder zorgt de opleiding voor een zachte 'landing' van de instromende studenten. Studenten oordelen positief over de studievoorlichting en de intake. Als aandachtspunt noemen de eerstejaarsstudenten van de vernieuwde voltijd de informatievoorziening over het nieuwe curriculum en onderwijsconcept.

Onderbouwing

De opleiding hanteert de landelijk vastgestelde toelatingseisen. Daarnaast geldt voor de driejarige pabo: research & design in het onderwijs de eis dat instromende studenten ten minste een vwo-diploma of vergelijkbaar moeten hebben. De opleiding informeert potentiële aankomende studenten over het beroep en de opleiding op verschillende manieren en via een grote diversiteit aan kanalen, zoals de website, open dagen, meeloopdagen/proefflessen, voorlichting op toeleverende scholen en op social media. Op de open dagen zijn ook partnerscholen aanwezig.

Intake

Voor alle opleidingsvarianten bestaat een intakeprocedure of studiekeuzecheck, bestaande uit een individueel assessment en een intakegesprek. Hierin wordt een studieadvies aan de aspirant-studenten gegeven. Deze procedure is voor alle studenten vergelijkbaar, met specifieke accenten per opleidingsvariant. Bij de studiekeuzecheck voor de voltijd maken aspirant-studenten kennis met de studie en het beroep van leraar. Samen met docenten en mensen uit het werkveld wordt besproken of de keuze voor de opleiding de juiste is. De studiekeuzecheck bestaat verder uit een bezoek aan een basisschool, het voorbereiden van een presentatie over de inspiratiebron van de aspirant-student, het zich verdiepen in een studietekst en het maken van een rekentoets. Ook is er een rondleiding door het gebouw van de Marnix Academie. Op een later moment geven studenten hun presentatie over hun inspiratiebron als onderdeel van het assessment en krijgen zij informatie over het curriculum. Voor de voltijdstudenten die met het vernieuwde curriculum starten, wordt tijdens de voorlichting extra aandacht besteed aan het onderwijsmodel en het grote beroep op zelfsturing dat op hen tijdens de opleiding wordt gedaan.

Voor de driejarige variant ligt de nadruk bij de studiekeuzecheck op het vwo-werk- en denkniveau en op de academische vaardigheden. Studenten worden in groepen van vier uitgenodigd om samen te werken aan een opdracht, gekoppeld aan een gesprek waarin beelden van het beroep en drijfveren worden besproken. Studenten met een havo-diploma doen een aanvullende toets om hun vwo-werk en -denkniveau te kunnen aantonen. Voor het overige is de intakeprocedure gelijk aan die van de vierjarige voltijd.

Bij de studiekeuzecheck voor aspirant-deeltijdstudenten ligt het accent op de balans studie/werk/privé. Studenten worden specifiek bevroegd op hun motivatie en drijfveren om te kiezen voor een beroep in het onderwijs. Ook mogelijke vrijstellingen worden tijdens het intakegesprek besproken. Van tevoren kunnen studenten via de website van de opleiding beoordelen of zij voor vrijstellingen in aanmerking kunnen komen. Vrijstellingen kunnen leiden tot verkorting van de studieduur van drie jaar tot tweeëneenhalf of twee jaar. De deeltijdopleiding is ontworpen voor studenten met een afgeronde hbo- of wo-opleiding. Studenten met alleen een vwo-diploma of hbo/wo-propedeuse kunnen een toelatingsassessment doen, die onder meer bestaat uit het analyseren van een praktijksituatie, het opzetten van een onderzoeksplan naar aanleiding van een praktijksituatie en het schrijven van een reflectie op hun onderwijsvisie.

Met de hierboven beschreven ingrediënten hanteert de opleiding voor alle varianten een gedegen en zorgvuldige intakeprocedure. Uit het panelgesprek met studenten blijkt een grote tevredenheid hierover. Studenten oordelen positief over de studievoorlichting. Deeltijdstudenten zijn zeer positief over de realistische voorlichting als het gaat om de zwaarte van de studie en de nadruk die daarbij wordt gelegd op de balans studie/werk/privé: “de opleiding probeert zichzelf niet gemakkelijk te verkopen”, aldus één van de deeltijdstudenten met wie het panel sprak. De nieuwe eerstejaarsstudenten van de voltijd pleiten wel voor verbetering van de informatie over het nieuwe curriculum en de nieuwe onderwijsaanpak.

Landing in de opleiding

Naast een zorgvuldige instroomprocedure, zet de opleiding ook andere middelen in om studenten goed in de opleiding te laten landen. Het panel meent dat de opleiding hierin duidelijk slaagt. Het gaat bijvoorbeeld om introductie- en kennismakingsprogramma's aan het begin van de studie en de aandacht voor de groepsvorming, waarbij rekening wordt gehouden met de achtergrond en ervaring van de nieuwe studenten. Daarnaast zijn er deficiëntieprogramma's waaraan studenten op vrijwillige basis kunnen deelnemen. In het eerste studiejaar worden deficiëntieprogramma's aangeboden voor rekenen/wiskunde (de WISCAT), Nederlands, Engels en Godsdienst & levensbeschouwing. In de daaropvolgende jaren worden er ook trainingen aangeboden om deficiënties weg te werken of te leren omgaan met dyslexie. Het recent opgerichte StudentenSuccescentrum stuurt deze programma's en trainingen aan. Voor studenten met een functiebeperking is er specifieke ondersteuning, zie verder Standaard 8.

Standaard 6   Personeel

Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De opleiding heeft gekwalificeerde docenten in dienst, die met hun expertise de gehele breedte van het programma afdekken. Ze zijn pedagogisch, didactisch en vakinhoudelijk zeer bekwaam. Veel docenten beschikken over recente werkveldervaring. Het docententeam is gedreven, ambitieus, sterk vernieuwingsgezind en kent een sterke kwaliteitscultuur. De docenten zijn zeer betrokken bij hun studenten, de opleiding en de beroepspraktijk. De professionaliseringsfaciliteiten voor docenten zijn goed. Aandachtspunt is de ervaren werkdruk van de docenten. Dit onderkent het management, dat inmiddels ook maatregelen heeft genomen om de werkdruk te helpen verlagen. Studenten zijn zeer positief over de docenten. Hun kennis, praktijkgerichtheid, inzet, betrokkenheid en toegankelijkheid vinden veel waardering bij de studenten.

Onderbouwing

Aan de opleiding zijn 111 docenten verbonden (circa 82 fte). Dit levert een student-docent ratio op van 25:1. Van de docenten heeft 87% een mastergraad. Een zestal docenten volgt een masteropleiding, tevens voorwaarde om een vaste aanstelling te krijgen. Eén docent is gepromoveerd en twee docenten volgen een promotietraject. Vrijwel alle docenten hebben een onderwijsbevoegdheid en het overgrote deel van de docenten heeft onderwijservaring in het basisonderwijs. Met de binnen het team aanwezige expertise wordt de gehele breedte van de programma's goed afgedekt. Ten tijde van de visitatie waren 40 docenten BKE-gecertificeerd en negen docenten SKE-gecertificeerd; veertien docenten hopen in het studiejaar 2021-2022 het BKE-traject af te ronden. Diverse docenten zijn betrokken bij het onderzoek van het MIC. Sommige docenten participeren ook in post hbo-trajecten. Docenten van de opleiding zijn ruim vertegenwoordigd in landelijke netwerkgroepen, redactieraden en besturen en/of schrijven publicaties voor het werkveld. Vijf docenten zijn VELON-geregistreerd en elf schoolopleiders uit het partnerschap POO.

De opleiding investeert stevig in de verdere professionalisering van de docenten, zo constateert het panel. Elke docent heeft individuele en collectieve professionaliseringsuren in de jaartaak. Bij individuele professionalisering gaat het bijvoorbeeld om het volgen van trainingen of opleidingen en het bezoeken van congressen en studiedagen. Collectieve professionalisering vindt plaats in de teams en tijdens de ontwikkelweken, die vier keer per jaar worden georganiseerd. In deze weken werkt het gehele team aan de verdere onderwijsontwikkeling. In 2020-2021 is in de ontwikkelweken aandacht geweest voor formatief evalueren, als belangrijke pijler van het vernieuwde voltijdprogramma, zie verder Standaard 10. Verder zijn er recent trainingen geweest op het gebied van digitale vaardigheden, coachingsvaardigheden en trainingen tot gecertificeerd assessor, naast de doorlopende BKE- en SKE-trajecten. Ook is er in de professionalisering veel aandacht voor vakdomeinoverstijgend samenwerken, gezien de toenemende integratie in de

curricula. Het panel onderschrijft de professionaliseringsagenda van de opleiding, omdat deze inhoudelijk nauw aansluit bij de onderwijsontwikkeling die de opleiding doormaakt.

Het panel heeft een zeer gedreven, bekwaam en betrokken docententeam leren kennen, leer- en nieuwsgierig en ook extern gericht. Het team is ambitieus, in voor innovaties en het kent een sterke kwaliteitscultuur. De opleiding en docenten leggen de lat hoog: “Goed is niet goed genoeg”, aldus één van de docenten die in de Zelfevaluatie aan het woord komt. Het panel wil het team meegeven om bij alle vernieuwingsgezindheid wel focus te blijven houden, niet te veranderen om het veranderen en ook om zaken die bewezen goed zijn, te behouden.

Docenten zijn zeer positief over hun werkring en zeer betrokken bij hun studenten en het werkveld, zo maakt het panel op uit de gesprekken. Zij voelen zich gezien en gehoord en voelen zich nauw betrokken bij de ontwikkelingen binnen de opleiding. Ook is er onder de docenten grote tevredenheid over hun professionaliseringsmogelijkheden. Aandachtspunt is de ervaren werkdruk, zoals ook blijkt uit het laatste medewerkerstevredenheidsonderzoek van eind 2020. Het panel vraagt hier extra aandacht voor en merkt instemmend op dat het management van de opleiding hier duidelijk oog voor heeft. Zo wordt met ingang van het studiejaar 2021-2022 de jaartaak van de docenten niet volledig (90%) ingevuld, wordt er extra geïnvesteerd in de onderwijsondersteuning en krijgen startende docenten aangepaste begeleiding, omdat zij hebben aangegeven veel werkdruk te ervaren.

Studenten oordelen eveneens zeer positief over de docenten, zo blijkt uit het Studentenhoofdstuk in de Zelfevaluatie, de recente NSE's, de HBO-monitor 2020 en het panelgesprek met studenten. Het gaat hierbij vooral om de betrokkenheid van docenten, hun toegankelijkheid, begeleiding en kennis van en ervaring in de beroepspraktijk.

Standaard 7   Voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De huisvesting en materiële voorzieningen van de opleiding zijn uitstekend. De opleiding is gehuisvest in een recent gerenoveerd gebouw met voldoende, goed geoutilleerde lokalen en werkruimtes en een grote multifunctionele collegezaal met theaterfunctie. Er zijn specifieke lokalen voor bijvoorbeeld muziek en beeldende vorming. Ook zijn de eerste drie fysieke leerpleinen ingericht ten behoeve van het vernieuwde onderwijs in de voltijd. Er is een Ontdeklab, dat de kennismaking met nieuwe (digitale) technologieën voor het onderwijs faciliteert. De mediatheek heeft uitgebreide collecties van geprinte en digitale media, maar bijvoorbeeld ook lesmethoden. De digitale voorzieningen zijn naar behoren. Studenten oordelen positief over de huisvesting en de materiële voorzieningen van de opleiding.

Onderbouwing

Huisvesting

Tijdens de rondleiding heeft het panel met eigen ogen kunnen zien dat de opleiding is gehuisvest in een aantrekkelijk, recent gemoderniseerd en goed geoutilleerd gebouw. Het gebouw krijgt ook veel waardering van studenten, zo blijkt uit de gesprekken. Het gebouw beschikt over grote ruimtes voor interactieve colleges, en werkruimtes voor één of enkele studenten. Er zijn vakspecifieke ruimtes voor beeldende vorming, natuur, milieu & techniek, drama en muziek en er is een grote multifunctionele collegezaal met theaterfunctie. De sportzaal voor het bewegingsonderwijs is multifunctioneel en wordt bijvoorbeeld ook gebruikt voor evenementen. Het gebouw wordt vanaf medio 2021 in fases aangepast aan het nieuwe onderwijsconcept in de voltijd opleiding. Vanaf het begin van studiejaar 2021-2022 wordt in het eerste jaar gewerkt op leerpleinen, waar ongeveer honderd studenten tegelijkertijd bij elkaar kunnen komen. Deze leerpleinen, waarvan het panel een voorbeeld heeft gezien, zijn flexibel in te delen zodat er in verschillende groepsgrootten en met verschillende didactische werkvormen kan worden gewerkt.

Materiële voorzieningen

Ook de materiële voorzieningen oogsten veel waardering onder studenten en docenten. In het gehele gebouw is een snelle wifi-voorziening voor draadloze toegang tot het internet beschikbaar. In de ruimtes zijn voldoende 'stroompunten' voor het opladen van 'devices'. De mediatheek is een multimediale leer- en werkomgeving en heeft een fysieke en digitale collectie. De fysieke collectie bestaat uit studieboeken, diverse lesmethoden voor het basisonderwijs, jeugdliteratuur, jeugdinformatieboeken, tijdschriften, handpoppen, muziekinstrumenten en spellen. Studenten kunnen hier materialen en methodes lenen voor gebruik bij het praktijkleren op de scholen. De digitale collectie is via de portal te benaderen en bestaat uit Engelstalige en Nederlandstalige (vak)literatuur. In de mediatheek zijn ook stilte-werkplekken en overleg ruimtes aanwezig. Het Ontdeklab is een ruimte waar studenten, docenten, leerkrachten en kinderen kunnen kennismaken met de mogelijkheden van nieuwe (digitale) technologie voor toekomstgericht

onderwijs. In het Ontdeklab kunnen (aankomende) leerkrachten bijvoorbeeld trainingen programmeren volgen en kunnen studenten schoolklassen begeleiden, zie ook Standaard 2. In het voltijd curriculum wordt het lab onderdeel van een leerplein waar studenten kennis en ervaring kunnen opdoen op het gebied van ICT & Onderwijs, digitale geletterdheid en maakonderwijs (gekoppeld aan sociaal ondernemerschap).

Standaard 8 Begeleiding

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De studiebegeleiding steekt goed in elkaar met verschillende functionarissen die sterk gericht zijn op de ontwikkeling van de student en zijn studievoortgang. Bij de begeleiding van het praktijkleren is er nauwe afstemming tussen de instituutsopleiders van de opleiding en de mentoren en schoolopleiders van de partnerscholen. De opleiding steekt veel energie in de professionalisering van de begeleiders, zowel die van de opleiding zelf, als van de partnerscholen. Studenten oordelen positief over de begeleiding, waarbij de kleinschaligheid van de opleiding volgens hen bevorderlijk is. Ook de informatievoorziening binnen de opleiding is volgens hen adequaat, hoewel hierin van meer stroomlijning mag komen, zoals de opleiding ook zelf onderkent.

Onderbouwing

Studiebegeleiding

De begeleiding, zowel op de pabo als op de partnerscholen is volgens het panel gedegen. De student hoort bij een vaste studiecoachgroep van 10 tot 15 studenten. Deze groep is de 'thuisbasis' voor de student en de studiecoach is het eerste aanspreekpunt voor studenten. In de studiecoachgroepen staan de ontwikkeling van de studenten en hun studievoortgang centraal. Hierin is ook veel aandacht voor zelfsturing. Ook andere student gerelateerde onderwerpen komen hierin aan bod zoals, specifiek in de deeltijd, de combinatie werk/studie/privé. Deze onderwerpen worden in de groep besproken en naar behoefte ook in individueel contact met de studiecoach. De werkgroep studiecoaching van de opleiding is verantwoordelijk voor de begeleiding en verdere professionalisering van de studiecoaches.

Voor het vernieuwde curriculum van de voltijd geldt dat, nog meer dan in het uitfaserende curriculum, de student wordt geacht eigenaar te zijn van zijn eigen ontwikkeling tot startbekwame leerkracht basisonderwijs. Daarom wordt vanaf dag één een actieve leerhouding gestimuleerd. De ontwikkeling van de student wordt onder andere zichtbaar in het studentleerplan. Met hun studiecoach en studiecoachgroep werken studenten aan hun eigen studentleerplan en benutten studenten elkaar als leerbron. De student heeft minimaal drie keer per semester een voortgangsgesprek met zijn studiecoach over zijn ontwikkeling. Het panel vindt de begeleiding in de vernieuwde voltijd passend bij het nieuwe onderwijsconcept van de voltijd. Waar het gaat om het eigenaarschap van de student van zijn eigen ontwikkeling, wil het panel benadrukken dat dit in haar ogen een stapsgewijze opbouw verdient, om de overgang van de vooropleiding niet te groot te maken, zie ook Standaard 4.

Naast de studiecoach geeft de studentendecaan studenten informatie, advies of begeleiding bij bijzondere omstandigheden. De studentendecaan biedt specifieke begeleiding voor studenten met een functiebeperking en studenten die studievertraging oplopen. Verder ondersteunt de

studentendecaan studenten onder andere bij het aanvragen van (financiële) voorzieningen. Naast de decaan kunnen studenten naar de counselor voor hulp, advies of een doorverwijzing bij persoonlijke problemen.

Praktijkbegeleiding

Bij het praktijkleren wordt de student begeleid door schoolopleiders en mentoren van de partnerscholen en vanuit de opleiding door een instituutsopleider. Schoolopleiders en mentoren krijgen vanuit de opleiding uitgebreide scholing voor hun begeleidingstaken, uitmondend in certificering. De meeste docenten van de opleiding zijn tevens instituutsopleider, waarbij elke instituutsopleider samenwerkt met zes partnerscholen. De schoolopleider is verantwoordelijk voor de begeleiding en beoordeling van de student op de partnerschool, waarbij de instituutsopleider eindverantwoordelijk is, zie verder Standaard 10. De instituutsopleider heeft een signalerende functie en begeleidt zo nodig de schoolopleider. Voor alle studenten geldt dat ze tijdens het praktijkleren onder directe begeleiding werken van hun mentor, de leerkracht van de klas waarin ze stage lopen. De schoolopleider volgt daarnaast de ontwikkeling van de bekwaamheden van de student. Tijdens tussenevaluaties, het voortgangsgesprek en het beoordelingsgesprek wordt feed-up, feedback en feedforward gegeven en besproken. De mentor en schoolopleider stemmen de begeleiding af op de leerbehoefte van de student. Bij het praktijkleren voeren mentoren en schoolopleiders in samenspraak met de instituutsopleider, samen start-, voortgangs- en beoordelingsgesprekken met de studenten.

Studenten zijn zeer tevreden over de begeleiding die zij op de opleiding en de partnerscholen krijgen, zo blijkt uit de recente NSE's, het Studentenhoofdstuk in de Zelfevaluatie en het panelgesprek met studenten. De betrokkenheid en toegankelijkheid van hun begeleiders krijgen een hoge waardering. De kleinschaligheid van en de korte lijnen binnen de opleiding dragen daaraan volgens hen zeker bij. Studenten constateren verder een goede afstemming tussen instituutsopleiders, schoolopleiders en mentoren bij de begeleiding van het praktijkleren. Wel vragen sommige studenten om meer zichtbaarheid van de instituutsopleiders op de scholen.

Informatievoorziening

De informatievoorziening over de opleiding en de studievoortgang is voornamelijk digitaal. Op de portal worden voor verschillende doelgroepen nieuwsberichten gepubliceerd, zoals informatie over toetsafnames en toetsinzages, extra ondersteuning voor studenten en actuele regelingen. Daarnaast staan er hyperlinks naar programma's als het studievoortgangssysteem Osiris, OnStage, met alle informatie rondom het praktijkleren, Gradework voor toetsen en naar de studieobjecten met vak gerelateerde informatie. Bij bijzonderheden worden studenten per mail op de hoogte gebracht. In de studiegidsen staat per opleidingsfase en per programma globaal beschreven welke onderwijseenheden worden aangeboden, inclusief de doelen en toetsing. Voor alle programma's is op de portal een studieobject beschikbaar met gedetailleerde studie-informatie. In het toetsjaarplan is een overzicht opgenomen van de te behalen studiepunten per semester en fase. In de toetsjaarplanning staat de planning van de af te nemen toetsen. Het rooster kan naar de digitale agenda's van studenten en medewerkers worden 'gepusht'. Over het praktijkleren worden alle betrokkenen binnen het partnerschap geïnformeerd via de website van het partnerschap en de maandelijkse nieuwsbrief. In het vernieuwde voltijd curriculum gebruikt de opleiding daarnaast het digitale student volg- en feedbacksysteem Scorion Talent. Voor de dagelijkse informatievoorziening is een Marnix-app in ontwikkeling.

De opleiding heeft met deze kanalen een uitgebreid bouwwerk voor de informatievoorziening. In de Zelfevaluatie geeft de opleiding aan dat een goed evenwicht in de informatievoorziening tussen de verschillende bronnen een uitdaging blijft. Ook studenten uiten de wens tot een betere stroomlijning van de informatievoorziening, hoewel zij in het algemeen tevreden zijn over de inhoud hiervan.

Standaard 9   Kwaliteitszorg

De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De opleiding kent een degelijk integraal kwaliteitszorgsysteem, dat in de praktijk goed werkt. Dit strekt zich ook uit tot het partnerschap POO. Bij de kwaliteitszorg gaat het niet alleen om het monitoren van kwaliteit, maar ook om de dialoog hierover. Het panel vindt dit een waardevol uitgangspunt. Het panel constateert een duidelijke kwaliteitscultuur binnen de opleiding en een sterke ambitie om te verbeteren. De opleiding stelt zich overtuigend lerend op. Het panel is enthousiast over de kort-cyclische insteek van de kwaliteitszorg binnen de opleiding. Studenten worden actief bij de kwaliteitszorg betrokken en de PDCA-cyclus wordt hierbij nauwkeurig doorlopen. De terugkoppeling van uitkomsten van evaluaties en communicatie over daaruit resulterende verbetermaatregelen zijn voorbeeldig.

Onderbouwing

De opleiding heeft in de ogen van het panel een degelijk kwaliteitszorgsysteem, dat helder staat beschreven in het document *Kwaliteitscyclus bachelor 2021-2022*, en werkt hiermee conform het kwaliteitsbeleid van de Marnix Academie. Bij het realiseren van de beoogde onderwijskwaliteit streeft de opleiding naar een sterke kwaliteitscultuur en wil zij aansluiten bij de kernwaarden van de Marnix Academie *bekwaam, betrokken, bevlogen*. In de kwaliteitscultuur zijn de opleidingsmanager, teamleiders, programmamanagers en docenten vanuit hun eigen functie eigenaar van de kwaliteit van het onderwijs. Uit de gesprekken met betrokkenen concludeert het panel dat de kwaliteitscultuur overtuigend aanwezig is, zie ook Standaard 6.

De kwaliteitscyclus is opgebouwd vanuit de pdca-verbetersystematiek waarbij aandacht is voor de imwr-cyclus (inspireren, mobiliseren, waarderen, reflecteren). De opleiding stimuleert de leercultuur (inspireren) door de dialoog te voeren over wat wordt geëvalueerd (mobiliseren), welke inzichten de evaluaties opleveren en tot welke ontwikkelpunten dat leidt (reflecteren en inspireren). De evaluatieresultaten laten daarnaast ook zien wat er goed gaat en waar de studenten tevreden over zijn (waarderen). Het panel vindt het zeer waardevol dat de opleiding het belang van dialoog in de kwaliteitszorg onderstreept, passend bij de kernwaarde *betrokken* van de Marnix Academie.

De opleiding gebruikt een breed scala aan kwaliteitsinstrumenten in de kwaliteitscycli die op verschillende niveaus in de opleiding worden doorlopen en die onderwerp zijn van alle dialogen over kwaliteit. Vanuit studentperspectief gaat het om online programma-evaluaties en docentevaluaties via Evalytics, de NSE en de kwaliteitsgesprekken met meedenkers/kritische vrienden. De online evaluaties vinden zoveel mogelijk tijdens het onderwijs plaats. Dit levert vaak een hogere respons op en docenten kunnen direct met studenten in gesprek over de betreffende kwaliteitsobjecten. Docenten geven bij aanvang van een programma steeds aan welke wijzigingen zijn doorgevoerd naar aanleiding van een voorgaande evaluatie. Verder voeren teamleiders twee keer per jaar kwaliteitsgesprekken met een afvaardiging van studenten (meedenkers/kritische vrienden) over de uitkomsten van de online evaluaties en over

onderwerpen die studenten zelf aandragen. Studenten zijn enthousiast over de inrichting en werking van de het kwaliteitszorgsysteem van de opleiding. De gesprekken voor kritische vrienden/meedenkers krijgen veel waardering. Ook zijn studenten positief over de kort-cyclische insteek van de evaluaties. Het panel deelt dit positieve oordeel.

Andere kwaliteitsinstrumenten die de opleiding inzet, bestaan onder meer uit de jaarlijkse HBO-monitor onder alumni, het tweejaarlijks medewerkerstevredenheidsonderzoek, peer review en intervisie onder docenten en wederzijds lesbezoek door docenten, dat zeer gebruikelijk is in deze opleiding. Kwaliteitszorg strekt zich ook uit tot het werkveld en het partnerschap POO. Voor het partnerschap is de kwaliteitsborging beschreven in haar Koersplan en jaarverslag. Het gaat hierbij om (her)certificering van de partnerscholen, met jaarlijks een plan van aanpak van ieder bestuur en onderzoek naar het samen opleiden binnen het lectoraat Samen Opleiden en Professionaliseren. Eens in de twee jaar wordt een online werkveldtevredenheidsonderzoek uitgevoerd onder de schoolopleiders van de partnerscholen over de ervaren kwaliteit van de opleiding en de afgestudeerden. Consultatie van het werkveld verloopt ook via de veldadviesraad.

Over de terugkoppeling van de resultaten van evaluaties en de communicatie over verbeteracties zijn alle stakeholders van de opleiding positief, zo constateert het panel. Uitkomsten van evaluaties worden breed teruggekoppeld via de portal en voor wat betreft het partnerschap POO, in nieuwsbrieven aan de partnerscholen. De uitkomsten worden besproken met studenten, zoals hierboven beschreven, en in diverse gremia, zoals in de teamoverleggen, de vakgroepen en managementoverleggen. Ook de OC wordt hierbij actief betrokken, zo bevestigden de OC-leden met wie het panel sprak. Het panel heeft tijdens de gesprekken diverse mooie voorbeelden opgetekend van concrete verbeteringen van het onderwijs naar aanleiding van evaluaties en kwaliteitsgesprekken.

Standaard 10 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De opleiding beschikt over een gedegen systeem van toetsing, dat transparant is. De toetsen passen bij de beoogde doelen, het niveau en de inhoud van het programma. Er is daarmee ook een passende mix van toetsvormen. Bij het programmatisch toetsen in de vernieuwde voltijd acht het panel meer en eerdere toetsmomenten in de propedeuse wenselijk. De navolgbaarheid van de beoordelingen is duidelijk naar mening van het panel. De informatievoorziening over de toetsing is ook in orde. De opleiding heeft verder de kwaliteitsborging van toetsen en beoordelen goed opgezet en voert deze naar behoren uit. De examencommissie en toetscommissie functioneren bekwaam en krachtig en hebben duidelijk draagvlak binnen de opleiding. Aandachtspunten zijn de verdere BKE-certificering van docenten en de voortzetting van de professionalisering op het gebied van programmatisch toetsen en formatief evalueren.

Onderbouwing

Toetsbeleid

Het toetsbeleid van de opleiding is beschreven in het document *Toetsbeleid 2021-2025*, waarin ook de uitgangspunten van de toetsing in de vernieuwde voltijdopleiding zijn opgenomen. In haar visie op toetsing benadrukt de opleiding de formatieve functie van toetsing, omdat dit volgens haar de student stimuleert in het leerproces, de zelfregulatie en de motivatie voor het leren.

Programmatisch toetsen en verdere toetsuitvoering

In de vernieuwde voltijdopleiding heeft de opleiding programmatisch toetsen geïntroduceerd. Dit is een manier van beoordelen waarbij de gehele ontwikkeling van de student naar het beoogde niveau centraal staat. De student krijgt gedurende een langere periode feedback op zijn ontwikkeling en krijgt de ruimte om hiervan te leren. Het toetsprogramma van de vernieuwde voltijdopleiding bestaat uit een aantal geplande, vaste datapunten. Dit zijn betekenisvolle activiteiten die informatie geven over het leerproces van de student. Het gaat om: feedback vanuit onder andere het praktijkleren, beroeps- en opleidingsproducten (behorende bij de leertaken), zelfevaluaties & studentleerplannen en (diagnostische) kennistoetsen. Hierin komt samen wat studenten hebben geleerd en ze tonen hierin de voortgang in hun bekwaamheden aan. Een beslissing over het niveau van de student wordt genomen op basis van vele, diverse datapunten, waarbij wordt gekeken naar de ontwikkeling van de student richting het beoogde eindniveau als geheel. Er zijn twee beslismomenten per studiejaar. Volgens de opleiding is de beslissende functie van programmatisch toetsen betrouwbaarder dan de optelsom van losstaande, kleine toetsen, omdat er sprake is van meerdere subjectieve oordelen van verschillende bronnen. Er wordt alleen een beslissing genomen als er voldoende gegevens voorhanden zijn. In de andere varianten van de opleiding worden de toetsen gaandeweg de opleiding ook groter en complexer, met meer toetsdoelen, waarin meerdere bekwaamheden in samenhang worden beoordeeld.

Het panel vindt de keuze voor programmatisch toetsen met veel formatief evalueren passend voor het nieuwe onderwijsconcept, met grotere geïntegreerde onderwijseenheden en een sterk beroep op de zelfsturing van de student voor zijn eigen leerproces. Het is duidelijk dat de opleiding hiermee nog veel ervaring moet opdoen en het is afwachten hoe het programmatisch toetsen in de praktijk precies zal uitpakken. Goede monitoring hiervan is daarbij van groot belang, waar de opleiding zich ook terdege van bewust is. Het panel pleit echter op voorhand om in het eerste jaar van de opleiding ook hierbij voor studenten stapsgewijs te werk te gaan om zo de overgang van hun vooropleiding naar de hbo-opleiding niet te groot te maken. Het panel zou het aantal beslismomenten in het eerste jaar daarom willen vergroten en het eerste beslismoment ook naar voren willen halen. De toetsenheden worden daarmee verkleind, waardoor studenten eerder weten waar ze staan in hun ontwikkeling. Voor hun motivatie voor het leren is het daarnaast van belang dat zij eerder en meer succeservaringen kunnen opdoen.

In de 'oude voltijdopleiding', de driejarige pabo en in de deeltijd gebruikt de opleiding naast geïntegreerde toetsen, een goede mix van toetsvormen, die goed aansluiten bij de leerdoelen en werkvormen van de betreffende onderwijseenheden. Dit constateert het panel op basis van de een representatieve selectie van schriftelijk toetsmateriaal met bijbehorende beoordelingen dat het heeft bestudeerd. De toetsen zijn volgens het panel van goed niveau en voldoen aan de eisen van betrouwbaarheid en validiteit. Er is verder sprake van voldoende variëteit per toets als het gaat om het soort vragen en niveaus. De toetsdoelen zijn helder en de meeste toetsen zijn vergezeld van een toetsmatrijs en een antwoordmodel. De beoordelingen zijn volgens het panel goed navolgbaar.

Studenten zijn tevreden over de toetsing, zo blijkt uit het panelgesprek met studenten en de NSE. Ze waarderen de variëteit aan toetsen en vinden dat de toetsen goed aansluiten op de lesstof. De toetsinformatie is volgens de studenten helder en tijdig beschikbaar en de beoordeling is navolgbaar en vergezeld van goede feedback.

Borging

De opleiding zet naar mening van het panel voldoende middelen in om de kwaliteit van de toetsing en beoordeling te borgen. Voor de analyse, verbetering en borging van de toetskwaliteit gebruikt de opleiding actuele, beproefde methodieken: voor de algehele toetskwaliteit de methodiek van *De Toetsing Getoetst* (Sluijsmans et al. 2015) en voor het toetsprogramma het *Kwaliteitsprogramma Toetsprogramma* (Baartman et al. 2017).

Deskundigheidsbevordering van examinatoren en assessoren is voor de opleiding een belangrijk borgingsinstrument. De BKE-/SKE-certificering speelt hierin een belangrijke rol. Voor assessoren (propedeuse en afstudeerfase) is een assessorentraining verplicht. Verder is er onder examinatoren veel intervisie en kalibratie over beoordelingen, zo blijkt uit de gesprekken. Bij de certificering van de mentoren en schoolopleiders van de partnerscholen is er in de scholing ruim aandacht voor het onderwerp beoordelen. Het panel constateert dat de opleiding terecht veel investeert in de deskundigheidsbevordering van examinatoren en assessoren. Toch wil het hierbij enkele aandachtspunten benoemen. Met circa 57% van de docenten (bijna) BKE- of SKE-gecertificeerd ten tijde van de visitatie, is een snelle inhaalslag voor deze certificering volgens het panel gewenst, zie ook Standaard 6. Ook vraagt het panel om blijvende aandacht voor de verdere professionalisering op het gebied van programmatisch toetsen en formatief evalueren, maar dit ligt in de lijn van de ontwikkeling die pas recent is ingezet.

Het vierogenprincipe als borgingsinstrument wordt consequent gebruikt bij de toetsconstructie, en de beoordeling van de propedeuse-assessments en Eind assessments, zie ook Standaard 11. Ook bij de beoordeling van het praktijkleren wordt het vierogenprincipe toegepast. De schoolopleider en de mentor beoordelen de student op basis van hun (les)observaties van de student en de jaarlijkse voortgangs- en beoordelingsgesprekken met de student. De instituutsopleider is eindverantwoordelijk voor de beoordeling van het praktijkleren en betreft hierbij de beoordelingen door de mentor en schoolopleider.

Voor de borging van het eindniveau gaat de examencommissie uit van de *Kwaliteitspiramide van eigentijds toetsen en beoordelen* (Sluijsmans et al. 2015). Concreet betekent dit dat de examencommissie (met een gemandateerde verantwoordelijkheid naar de toetscommissie) jaarlijks het Toetsplan, Toetsjaarplanning en de Toetsdocumenten vaststelt, naast de richtlijnen en aanwijzingen voor toetsen. Daarnaast voert de examencommissie periodiek een collegiale review op eindwerken uit met Radiant partners (de laatste was in februari 2021). Verder voert de examencommissie tweemaal per jaar steekproeven uit op toetsen op eindniveau. Zo is in januari 2020 een steekproef gedaan op de beoordeling van het praktijkleren in de afstudeerfase.

Zoals uit bovenstaande blijkt, spelen de examencommissie en toetscommissie een belangrijke rol in de kwaliteitsborging van de toetsing, waarbij de examencommissie eindverantwoordelijk is. Van beide commissies zijn vrijwel alle leden SKE-gecertificeerd. De examencommissie bestaat uit vijf docenten van de opleiding en een extern lid, afkomstig van Hogeschool iPABO. De examencommissie voert haar borgingstaken uit aan de hand van een borgingsagenda. De toetscommissie, die aan de examencommissie rapporteert, beoordeelt de kwaliteit van de toetsen met behulp van de kwaliteitscriteria: validiteit, betrouwbaarheid, transparantie en efficiëntie. Ook heeft zij aandacht voor de leerfunctie van toetsen. In de concept-toetsdocumenten wordt schriftelijk feedback gegeven door de toetscommissie en indien wenselijk, vindt er een gesprek met de toetseigenaar plaats over de kwaliteit. Op basis van de bestudeerde verslagen van de examencommissie en het gesprek met leden van de examencommissie en de toetscommissie, concludeert het panel dat beide commissies proactief functioneren, deskundig zijn, stevig in hun schoenen staan en een gevestigde positie binnen de opleiding hebben.

Standaard 11 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Dit geldt voor alle varianten.

De opleiding toont volgens het panel overtuigend aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd. Het programma en de afstudeerfase bieden daartoe de juiste garanties. Het panel oordeelt positief over de opzet van en de begeleiding tijdens de afstudeerfase. Op basis van de bestudering van eindwerken, constateert het panel dat de afgestudeerden de beoogde leerresultaten hebben gerealiseerd. De werken zijn passend beoordeeld. De onderwerpen van de praktijkonderzoeken zijn relevant voor de praktijk. In de portfolio's in de deeltijd en de meesterstukken in de voltijd laten studenten op onderbouwde en veelzijdige wijze zien wie zij zijn als leraar en wat hun visie op het onderwijs is. Afgestudeerden komen goed en snel in het werkveld terecht, waar zij positief worden beoordeeld. Alumni zijn positief over de voorbereiding van de opleiding op de beroepspraktijk, met een goed theoretisch en praktisch fundament. Het werkveld is lovend over de alumni van de opleiding en waardeert vooral de vakdidactische kwaliteiten van de Marnix-leraar, zijn ontwikkelkracht en zelfinzicht.

Onderbouwing

Dit hoofdstuk heeft alleen betrekking op de 'oude voltijdopleiding', de academische pabo en de deeltijdopleiding omdat ten tijde van de visitatie er nog geen afgestudeerden waren van de vernieuwde voltijd en de driejarige pabo: research & design in het onderwijs

Afstudeerfase

Het panel vindt de afstudeerfase met bijbehorende begeleiding en beoordelingssystematiek adequaat is opgezet. Met een juiste mix van eindwerken biedt het ruime mogelijkheden om de beoogde leerresultaten op eindniveau over de volle breedte aan te tonen.

In alle varianten bestaat het eindwerk uit een mix van integrale toetsen: profiel-gebonden toetsen, praktijkonderzoek, de praktijkbeoordeling en het eindassessment. In de deeltijdopleiding wordt het praktijkonderzoek alleen uitgevoerd door studenten die geen afgeronde hbo- of wo-opleiding hebben. De student toont met deze toetsen aan voor alle competenties het niveau startbekwaam aan. De profiel-gebonden toetsen hebben diverse vormen, al naar gelang het gekozen profiel, bijvoorbeeld (onderzoeks)verslagen, projectopdrachten, presentaties, reflecties, schriftelijk of mondelinge toetsen. Voor de begeleiding en beoordeling van het praktijkleren, zie respectievelijk Standaard 8 en 10.

In het praktijkonderzoek toont de student zijn onderzoekskompetenties op eindniveau aan. In de voltijdvarianten voeren studenten individueel een praktijkonderzoek uit op basis van een concrete praktijkvraag van de partnerschool waar ze stage lopen. In de driejarige pabo: research & design in het onderwijs gaat het om een ontwerponderzoek. De student krijgt hierbij individuele begeleiding door een docent en is zelf verantwoordelijk voor de organisatie van deze begeleiding. Het praktijkonderzoek wordt gefaseerd uitgevoerd (probleemoriëntatie – plan – uitvoering – resultaat) waarbij de beoordelingen van de eerste drie fases 'go/no go' momenten zijn. Bij elke fase levert de student ook peerfeedback aan. De summatieve eindbeoordeling is de taak van een

andere docent dan de begeleider. In de deeltijd voeren studenten in hun leerteam een kleinschalig onderzoek uit in de onderwijspraktijk. Hierbij worden zij begeleid en beoordeeld door de coach van hun leerteam. De beoordeling bestaat uit de beoordeling van hun gezamenlijk onderzoeksverslag en van ieders individuele reflectie op het onderzoek.

Het eindassessment (EA) vormt het sluitstuk van de opleiding en bestaat uit een schriftelijk deel en een mondeling deel, een Criterium Gericht Interview (CGI). In het EA laat de student zien dat hij een *betrokken*, *bekwame* en *bevlogen* leerkracht is. Vanuit zijn visie op onderwijs en aan de hand van concrete onderwijsleersituaties toont de student aan competent te zijn op het niveau van een startbekwame professional. Hij laat zien wie hij is, waar hij voor staat en vanuit welke inspiratie en opvattingen hij betekenis geeft aan zijn werk, waarbij hij zich bewust is van zijn bijdrage aan de ontwikkeling van zijn onderwijs en zijn keuzes kan verantwoorden. In de voltijd legt de student dit vast in een zogenaamd meesterstuk, in de deeltijd in een portfolio. De student voert hierover vervolgens een gesprek met twee assessoren in een CGI. Beide assessoren beoordelen zowel het schriftelijk deel en het CGI.

Niveau eindwerken

Het panel heeft van vijftien afgestudeerden van de laatste twee studie jaren eindwerken bekeken, met de bijbehorende beoordelingen. In de steekproef voor de selectie van deze werken is recht gedaan aan de opleidingsvarianten en aan de representatie van lage, middelhoge en hoge scores bij de beoordelingen. De eindwerken voldoen volgens het panel aan het hbo-bachelorniveau en tonen aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd. De onderwerpen van de praktijkonderzoeken zijn relevant voor de praktijk. Het panel heeft hiervan mooie voorbeelden gezien, zoals een onderzoek naar het zichtbaar maken van de leerstoflijn breuken in de klas. Bij de bespreking van de uitkomsten van dit onderzoek heeft de student ook duidelijk onderbouwd dat deze niet zo maar naar een andere onderwijscontext kunnen worden vertaald. Het onderzoekniveau in de praktijkonderzoeken is goed. Ook de portfolio's en meesterstukken voor het EA zijn van goed niveau, gestructureerd en met veelzijdige presentaties van visies en onderwijsleersituaties, met diverse invalshoeken in de feedback. De theoretische component mag in sommige van deze werken nog wat sterker. Het panel kon de beoordelingen van de eindwerken over het algemeen onderschrijven.

Functioneren afgestudeerden in de praktijk

Afgestudeerden komen goed en snel in het werkveld terecht. Er is nauwelijks werkloosheid onder hen. Uit de hbo-monitor van 2020 blijkt dat alumni van de opleiding met grote tevredenheid terugkijken op hun opleiding. Dit werd ook beaamd door de alumni met wie het panel sprak. Alumni vinden de aansluiting van de opleiding op de beroepspraktijk goed. De opleiding biedt een stevig theoretisch en praktisch fundament, naast een goede basis om de eigen competenties verder te ontwikkelen. Uit het werkveldtevredenheidsonderzoek 2020 onder schoolopleiders blijkt dat zij vinden dat de opleiding inderdaad studenten opleidt tot *bekwame*, *betrokken* en *bevlogen* startbekwame leerkrachten. De afgestudeerden zijn ook in staat om een bijdrage te leveren aan onderwijsontwikkeling. Ook zijn ze in staat om kinderen te begeleiden bij de ontwikkeling van 21e-eeuwse vaardigheden, in staat om vorm te geven aan passend onderwijs en zijn ze praktijkgericht opgeleid. De afgestudeerde van de Marnix Academie is verder toegerust om zich op de werkplek verder te ontwikkelen. De vertegenwoordigers van het werkveld met wie het panel heeft gesproken, onderschrijven dit beeld en benadrukken dat de Marnix-leraar vakdidactisch goed is opgeleid, een duidelijke visie heeft en weet wie hij is.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

	Voltijd	Driejarige pabo	Deeltijd
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 2 Oriëntatie</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 3 Inhoud</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 4 Leeromgeving</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 5 Instroom</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 6 Personeel</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 7 Voorzieningen</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 8 Begeleiding</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 9 Kwaliteitszorg</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 10 Toetsing</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 11 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Op basis hiervan beoordeelt het visitatiepanel de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding tot leraar Basisonderwijs van de Marnix Academie als **positief**. Dit geldt voor alle varianten van de opleiding.

Aanbevelingen

Standaard 5

- Verbeter de voorlichting over het nieuwe curriculum en het nieuwe onderwijsconcept voor aspirant voltijdstudenten.

Standaard 8

- Verbeter de begeleiding van eerstejaars voltijdstudenten bij hun kennismaking met het nieuwe onderwijsconcept. Bouw het beroep dat in de voltijd wordt gedaan op de zelfsturing door de student van zijn eigen leerproces stapsgewijs op.

Standaard 10

- Bouw in het programmatisch toetsen in de voltijd propedeuse meer en eerdere beslismomenten (toetsmomenten) in, zodat de student eerder zicht krijgt op zijn ontwikkeling en eerder en meer succeservaringen kan opdoen. Voorkom te veel vermenging van feedback en beoordeling, zodat studenten ook echt de kans krijgen om te leren. Maak studenten vooraf helder welke datapunten voor welk doel worden gebruikt.

Bijlagen

Bijlage 1   Bezoekprogramma

Programma agenderende audit 11 november 2021

<i>tijd</i>	<i>onderdeel</i>	<i>functie/rol</i>
10.45 - 10.30	Ontvangst panel en presentatie door de opleiding	Voorzitter College van Bestuur Opleidingsmanager bachelor Projectleider curriculumvernieuwing voltijd Coördinator StudentenSuccescentrum Adviseur kwaliteit
11.30 – 13.45	Overleg en materiaalbestudering panel, incl. lunch (besloten)	
13.45 – 14.15	Rondleiding panel	Student voltijd propedeutische fase Student voltijd fase startbekwaam, bijdrage aan Studentenhoofdstuk Teamleider voltijd
14.15 – 15.00	Gesprek panel en vertegenwoordiging Vanuit de opleiding	Opleidingsmanager Teamleider voltijd Teamleider deeltijd en driejarige pabo Programmaleider partnerschap Projectleider curriculumvernieuwing voltijd Lector Toekomstgericht onderwijs, Marnix Innovatiecentrum Student voltijd 4 ^e jaar Adviseur kwaliteit

Programma visitatie 25 november 2021

<i>tijd</i>	<i>onderdeel</i>	<i>functie/rol</i>
9.45 - 10.30	Gesprek 1 management	Voorzitter College van Bestuur Opleidingsmanager bachelor Teamleider voltijd Teamleider voltijd Teamleider deeltijd en driejarige pabo Programmaleider partnerschap Lector Toekomst gericht onderwijs, Marnix Innovatiecentrum
11.00 - 11.45	Gesprek 2 Docenten en beoordelaars	Docent en studiecoach voltijd, vakgroep onderwijskunde / pedagogiek, projectleider curriculumvernieuwing voltijd Docent en studiecoach voltijd, vakgroep rekenen / wiskunde, voorzitter werkgroep studiecoaching Docent en studiecoach voltijd, vakgroep kunst Docent en studiecoach voltijd, vakgroep oriëntatie of jezelf en de wereld, lid Opleidingscommissie Docent en studiecoach driejarige pabo, vakgroep onderwijskunde / pedagogiek Docent en studiecoach deeltijd, vakgroep onderwijskunde / pedagogiek
13.00 - 13.45	Gesprek 3 Studenten incl. studenten OC	Student voltijd propedeutische fase Student voltijd propedeutische fase Student voltijd fase werkplekbekwaam, lid Opleidingscommissie Student voltijd fase startbekwaam, bijdrage studentenhoofdstuk Student driejarige pabo afstudeerfase, voorzitter Opleidingscommissie Student deeltijd fase werkplekbekwaam, lid Opleidingscommissie Student deeltijd fase werkplekbekwaam, bijdrage studentenhoofdstuk
14.15 - 15.00	Gesprek 4 Examen- en toetscommissie	Voorzitter examencommissie (a.i.) Lid examencommissie Lid examencommissie Voormalig voorzitter toetscommissie Lid toetscommissie
15.30 - 16.15	Gesprek 5 Werkveld en alumni	Coördinator partnerschap vanuit werkveld Bestuurder scholenstichting Bovenschools Opleidingscoördinator Schoolopleider Alumnus voltijd Alumnus voltijd Alumnus deeltijd
16.15 - 17.30	Overleg panel / pending issues	
17.30 - 18.00	Terugkoppeling door het panel	

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

Zelfevaluatie 2021 Opleiding tot leraar basisonderwijs, inclusief Studentenhoofdstuk

Verplichte bijlagen

Bekwaam, betrokken, bevlogen. Nieuwe beelden van een beroep in beweging in de 21e eeuw.

Opleidingsvisie vernieuwd voltijd curriculum A2020

Onderwijs- en examenregeling (OER) 2021-2022

Bekwaamheidseisen 2021-2022

Schema's bekwaamheidseisen in relatie tot curriculum per variant

Studiegidsen

Afstudeerhandleidingen

Overzicht personeel

Overzichtslijst afstudeerders

Notitie onderwijs tijdens corona

Ter inzage

Strategisch Plan 2018-2021. Met IEF samen werken aan toekomstgericht onderwijs

Jaaragenda bachelor 2021-2022

Personeelsbeleidsplan 2019-2022

Kwaliteitsbeleid Marnix Academie 2019-2021

Kwaliteitscyclus bachelor 2021-2022

Jaarverslagen opleidingscommissie 2019-2020 en 2020-2021

Verslagen Veldadviesraad 2019-2020 en 2020-2021

Jaarverslagen examencommissie 2019-2020 en 2020-2021

Selectie toetsopgaven (Studieobject Toetsing via de Marnix-portal)

Selectie studiemateriaal (Studieobject per programma via de Marnix-portal)

Toegang en toelichting Marnix-portal

Overige documenten

Plan kwaliteitsafspraken 2019-2024. Addendum strategisch plan

Jaarverslag 2020 incl. voortgang kwaliteitsafspraken

Koersplan POO next level 2019-2022

Hercertificering partnerscholen

Opleiden voor een beroep in beweging (opleidingsdidactiek)

Opleidingsdidactiek vernieuwd voltijd curriculum A2020

Ontwerpprincipes en complexiteitsopbouw vernieuwd voltijd curriculum A2020

Whitepaper deeltijd. Een deeltijdopleiding die aansluit op het leren van (hoogopgeleide) volwassenen.

Theoretisch kader Research & Design in de academische lerarenopleiding basisonderwijs.

Onderbouwing driejarige pabo

Onderlegger Onderzoekend vermogen

Toetsbeleid bachelor 2014-2018/2021 en 2021-2025

Toetskader vernieuwd voltijd curriculum A2020

Toetsplannen 2021-2022

Borgingsagenda examencommissie
Rapport intercollegiale audit toetsing en beoordeling
Beleidsplan Wereldburgerschap/internationalisering. Grenze(n)loos leren en onderwijzen
Rapport analyse instroom en uitstroom bachelor 2019-2020
Notitie studenten welzijn, juli 2021
Studeren met een functiebeperking
Nationale Studenten Enquête NSE 2021
HBO-monitor 2020
Werkveldonderzoek 2020
Medewerker tevredenheidsonderzoek 2021
Rapport midtermreview 2019 bacheloropleiding, Odion
Kritische reflectie peerreview Partners in Opleiden en Ontwikkelen (POO)
Verslag peerreview Partners in Opleiden en Ontwikkelen 2021
Verslagen groepsgesprekken bachelor 2021
Profielchets toetscommissie
Beleid BKE/SKE
Kennisobject Toetsen en beoordelen voor beoordelaars (via de portal)

Representatieve selectie van toetsmateriaal, inclusief studentuitwerkingen en beoordelingen
Selectie van vijftien afstudeerdossiers van afgestudeerden van de cohorten 2019-2020 en 2020-2021